

JAAROVERZICHT 2005

Nooit gedacht dat een musje zoveel mediabelangstelling zou genieten. En dan ook nog een dood musje. Het jaar 2005 kan de geschiedenis ingaan als het jaar van de dode mus. Het Natuurhistorisch Museum in Rotterdam was blij met deze dode mus. Maar vele dierenvrienden en niet alleen zij spraken eer der hun verontwaardiging erover uit, dat het musje gesneuveld was in de strijd rondom een groot aantal dominanten.

Het leek erop dat Nederland behoefte had aan ander nieuws na alle grote rampen die vanaf eind 2004 de wereld teisterden. Een aardbeving in Pakistan kreeg ondanks de ruim 73.000 doden en 3,5 miljoen daklozen in diezelfde tijd nauwelijks nog aandacht. Andere rampen hadden al eerder de aandacht opgeëist, zoals de verschrikkelijke zeebeving in India, Thailand, Birma, Sri Lanka, Indonesië, de Malediven, Kenia en Somalië, waarbij 250.000 mensen omkwamen. Het was niet de enige ramp: in augustus raasde de orkaan Katrina over de Amerikaanse stad New-Orleans en omgeving, waarbij 1300 mensen omkwamen en 4500 mensen nog steeds vermist worden. Na Katrina was de rampspoed nog niet voorbij. Nieuwe orkanen volgden: Rita, Stan en Wilma raasden verwoestend over Noord- en Midden-Amerika. Stan was twee keer zo dodelijk als Katrina, met 2000 doden door overstromingen en modderstromen, maar kreeg nog niet de helft van de aandacht. Was het omdat deze doden niet vielen in de Verenigde Staten, maar in het arme Guatemala, Mexico en El Salvador? Hoe dan ook, mensen werden keer op keer met harde feiten geconfronteerd.

Eerder werden dergelijke gebeurtenissen zonder meer als een straf van God beschouwd. Maar inmiddels hebben we geleerd niet te spoedig met ons oor deel klaar te staan. Want waarom treffen anderen deze rampen en ons niet? Dat de achterblijvers tot bezinning komen en nadenken over het leven en de eeuwigheid is niet verkeerd, maar God heeft geen rampen nodig om de aandacht van mensen te krijgen. De oproep in onze kerken was dan ook duidelijk: laat de kerk naar het voorbeeld van Christus Jezus liefde bewijzen, zich actief opstellen en vrijgevig zijn. Voor de kerk is het van levensbelang om in een tijd waarin zoveel vragen klinken te kunnen verwijzen naar troost en naar de God die troost. Want daar klopt het hart van de kerk waar zijn Woord wordt gehoord én gedaan. Vanuit een beweging die alles te maken heeft met wat Jezus zegt over de beweging van de hemelse Vader om dat ene musje dat dood neervalt.

Kerken

Over de lokale kerken valt veel te zeggen, omdat er veel plaatsvindt dat in het licht van het Woord beslissend is. Maar in dit jaar overzicht beperken we ons tot bepaalde gebeurtenissen en activiteiten, die in 2005 de aandacht trokken.

De kerk van Haarlem startte dit jaar met 'Het Open Huis' in de wijk Haarlem-Schalkwijk, waarin zowel voor kinderen als volwassenen een scala van activiteiten wordt opgezet.

In Kornhorn verscheen ter gelegenheid van zijn 100-jarig bestaan: 'Kroniek van lief en leed', 100 jaar Christelijke Gereformeerde Kerk in Kornhorn e.o. Soortgelijke boeken verschenen in Drachten en in Drongehem bij de herdenking van het 75-jarig bestaan van deze beide gemeentes. Rondom het emeritaat van ds. J. Manni kwam het boek 'Rehoboth in Rotterdam. Geschiedenis van een christelijke gereformeerde stadskerk' uit. Voor Rotterdam-Oost/Capelle aan den IJssel was het 50-jarig bestaan de reden om een herdenkingsboek uit te geven. Surhuisterveen bestaat op 7 december 25 jaar, een goede gelegenheid om dat op zondag 11 december met leden en oud-leden dankbaar te vieren.

Er zijn maar weinig kerken binnen ons kerkverband, waar drie diensten per zondag worden gehouden: in V eenendaal-Bethel ging men er toe over, omdat men vanwege de groei van de gemeente steeds meer te maken kreeg met plaatsgebrek.

Op Urk besloten 1100 bezwaar de gereformeerden zich aan te sluiten bij ons kerkverband. Donderdag 31 maart besloot de classis Zwolle tot toelating van de Ichtuskerk. Scherpenzeel heeft het gebouw van de Rabobank aangekocht dat in de toekomst als kerkelijk centrum zal gaan dienen. Ook Culemborg is van plan een nieuwe kerk te bouwen. In Noordeloos is op zaterdag 2 juli een nieuw kerkgebouw in een feestelijke plechtigheid in gebruik genomen. Thesinge maakt nu geen gebruik meer van het kerkgebouw van de Hervormde Gemeente in Westerstede, maar van het gebouw van de Gereformeerde Kerk in Kantens dat is aangekocht.

Doornspijk ondervond schade door een brand in een naastgelegen autobedrijf. In Purmerend, dat vorig jaar doelwit van brandstichters was, werd op maandag 9 september de eerste paal geslagen voor een nieuw kerkgebouw. Men hoopt, dat in februari 2006 de bouw afgerond zal zijn.

In Sassenheim kerkt men in het vervolg in de 'Havenkerk'.

Rotterdam-Charlois ontving van de classis Rotterdam de status van zendingsgemeente, zoals bedoeld in het besluit van de Generale Synode (2004). Het gaat dan om een gemeenschap van gelovigen die ontstaat uit missionaire arbeid, die zich ontwikkelt tot een zelfstandig functionerend ende gemeente die zichzelf ook weer toewijdt aan missionaire arbeid.

Van de kant van de stad Rotterdam ontving het 'House of Hope'-project van de kerk van Rotterdam-Charlois de Rotterdamse Vrijwilligersprijs. Het 'House of Hope'-project biedt ondersteuning aan kinderen, ouders en alleengaanden in de Tarwewijk.

In verscheidene Friese kerken werden door bekende organisten verschillende prachtige orgelconcerten gegeven: o.a. in Damwoude, Drachten en Drogeham.

Hoogeveen besloot vanaf januari enige variatie aan te brengen in de middag- en avonddiensten met ontmoetingsdiensten, jeugddiensten, zangdiensten, ouderendiensten, gebedsdiensten, om de betrokkenheid van de gemeente bij de tweede dienst op zondag te vergroten. Stadskanaal besloot samen met de Gereformeerde Kerk (vrijg.) en de Hervormde Gemeente (Oosterkade) tot ontmoetingsdiensten voor christenen en niet-christenen.

Wie de locatie van de burgerlijke huwelijksluiting en de kerkelijke huwelijksbevestiging graag onder één dak heeft, kan in Hoogeveen terecht. In de Centrumkerk kunnen vanaf 21 oktober zowel huwelijksluiting als huwelijksbevestiging plaatsvinden.

Kerkleden

In herinnering roepen we enkele namen van hen die ieder met eigen gaven veel voor de kerken hebben betekend.

Op 13 januari overleed te Antwerpen broer J.K. Overbeeke op 91-jarige leeftijd. Deze broeder heeft zich zeer ingezet voor de evangelieverbreiding in Vlaanderen en voor het Evangelisch Centrum van Antwerpen-Deurne (nu de Christelijke Gereformeerde Kerk van Antwerpen).

Op 24 januari overleed in de leeftijd van 71 jaar broer G.J. Ornstein te Rotterdam, als deputaat van 1961-2000 altijd intens betrokken bij het werk van de kerk in en voor Israël. Op 25 mei overleed te Dordrecht in de leeftijd van 84 jaar de echtgenote van wijlen ds. H. van der Ent, zuster N. van der Ent-Middelhoek.

Op 29 juni overleed in de leeftijd van bijna 83 jaar zuster N. den Hertog-Kok te Vleuten. Zij was jarenlang president van het comité Vrouwenactie Bibliotheek van de Theologische Universiteit Apeldoorn en ook nauw betrokken bij het Contact emerit en predikantsweduwen.

Broer G. van Westrienen te Amsterdam, o.a. eerder tijds betrokken als penningmeester bij

deputaten Landelijk Kerkelijk Bureau, overleed in de leeftijd van 75 jaar op 10 december. Met respect en dank aan de Koning van de kerk mogen hun namen worden gememoreerd.

Vele leden zetten zich met hart en ziel in voor de kerk. Dat mag met veel dankbaarheid worden vermeld. Sommige daarvan kwamen in het afgelopen jaar in het nieuws. We noemen br. A. Versluis uit Ameide, die op de voorjaarsclassis Utrecht afscheid nam na 50 jaar actief te hebben mogen werken in de ambtelijke dienst.

Br. D. van den Boogaart uit Haarlem, die betrokken is bij het evangelisatiewerk in de wijk Schalkwijk, heeft van de classis toestemming gekregen om 'een stichtelijk woord' te spreken. Dezelfde toestemming kreeg br. H.J. Takken uit Amersfoort van de classis Amersfoort.

Dit jaar werd feestelijk afscheid genomen van br. D.B. van Noord, die jarenlang als evangelist in de binnenstad van Amsterdam werkzaam was en veel mocht betekenen voor Amsterdammers, onder andere vanwege de Stichting Stads-Evangelisatie Amsterdam.

Drs. Jurjen ten Brinke is door de kerkenraad van de samenwerkingsgemeente 'De Bron' in Amsterdam benoemd als gemeentestichter.

Koninklijke onderscheidingen en jubilea

Een hele rij kerkleden ontving een koninklijke onderscheiding. In de lintjesregen deelde zkr. S.C. van Rookhuizen-Steensma te Ouderkerk a/d Amstel, bekend als redactiesecretaresse van het blad 'Contact' van de Bond van Christelijke Geriefelijke Vrouwenverenigingen; zkr. E.J. Schenau-Bolt, o.a. vanwege haar inzet voor de stichting 'Woord en Daad'; br. J. Keesmaat te Papendrecht, o.a. 60 jaar organist; br. T. van der Meijden te Alphen aan den Rijn; zkr. J.A. Harreman-den Braber te Rotterdam, o.a. kosteres van Rotterdam-Kralingen; br. J. ter Mors Leeuwarden; br. C. Maat te Maassluis, o.a. 40 jaar kerkorganist; zkr. Jantina Setz-Naber te Nieuw-Amsterdam; br. B. Elderkamp, o.a. 50 jaar organist in Rotterdam-Kralingen en zkr. van der Voet-Wagter te Middelburg. Zij allen werden lid in de orde van Oranje Nassau.

Br. L. van de Heuvel te Sliedrecht werd benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau, o.a. vanwege zijn werk voor de SGP en zijn ambtelijk werk in Wierden en Sliedrecht-Bethel.

Br. K. Dompeling vierde zijn 50-jarig jubileum als organist van de kerk van Gouda. Het kostersechtpaar Meijerink te Zutphen mocht dit jaar zijn 25-jarig kosterchap vieren, terwijl koster br. J. Kroneman afscheid nam als koster van de Dorpskerk in Nunspeet.

Promoties

We maken ook melding van het heuglijke feit van enkele promoties. Zkr. M.E.D. Wassenaar te Nijmegen is gepromoveerd tot doctor in de sociale wetenschappen aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. De titel van haar proefschrift luidt: 'Agrammatic Comprehension: an electrophysiological approach', waarin verslag wordt gedaan van een onderzoek naar het verloop van taalbeheersing bij afasiepatiënten. Br. C.M. van Driel te Rotterdam, redactielid van De Weeker, promoveerde tot doctor in de letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam.

Zkr. M.E.D. Wassenaar

veerde in Leiden op het proefschrift 'Dienaar van twee heren. Het strijdbaar leven van theoloog-politicus B.D. Eerdmans (1868-1948).'

Br. C.P. Bots te Hilversum-Oost pr omveerde aan de V.U. tot doctor in de tandheelkunde, na een dissertatie getiteld 'End stage disease', over de relatie tussen hemodialyse, monddroogte, dorst, gewichtstoename en therapie.

Predikanten

Nieuwe predikanten

Twee kandidaten zijn bevestigd in het ambt van predikant. Drs. A.J. van der Toorn is aan het werk gegaan in Nieuwe-Pekela en drs. R. Bikker is inmiddels bevestigd als predikant van Beverwijk-Westzaan. Kandidaat drs. G. Nederveen (NGK) nam het beroep aan van de samenwerkingsgemeente Chr. Geref.Kerk / Ned.Geref.Kerk in Alkmaar. Drs. A. Versluis, als AIO aan de Theologische Universiteit verbonden en beroepbaar gesteld in 2004, ontving een beroep op part-time basis van Nieuw-Balinge, dat hij aannam.

Drs. A.J. van der Toorn

Drs. R. Bikker

Lintjesregen

Ook een drietal predikanten deelde in de eer om een koninklijke onderscheiding te ontvangen. Ds. D. Quant, predikant in Eindhoven, werd rondom Koninginnedag ridder in de orde van Oranje-Nassau. Naast hem ontving drs. J. van Mulligen te 's-Gravenhage-Zuid voor zijn inzet op velerlei terrein een koninklijke onderscheiding. Ds. J. Van Amstel te Ede werd bij de viering van zijn 40 jarig ambtsjubileum op 29 oktober onderscheiden: ook hij werd benoemd tot ridder in orde van Oranje Nassau.

Enkele benoemingen

Drs. G.L. Born te Dronten werd benoemd tot interim-voorzitter van de NCRV en ds. B. de Graaf te Nunspeet werd voorzitter van de 'International Conference of Reformed Churches', een internationaal verband van 22 kerken die zich gronden op de gereformeerde belijdenis.

Wisseling van gemeente

Drs. G. van Roekel te Huizen nam het beroep aan van Putten. Op zondag 10 februari nam ds. P. Lubbinge afscheid van Delfzijl wegens zijn vertrek naar de kerk van Mosselbaai (Die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika).

Drs. W. van 't Spijker, gemeenteopbouw-predikant voor de Gereformeerde Kerk van

Kwa-Ndbele (Zuid-Afrika), is nu weer 'gewoon' gemeentepredikant. Op 6 maart werd hij in de Pniëlkerk van Hilversum-Centrum bevestigd. Ds. A.G. Boogaard werd zondag 18 maart bevestigd als predikant in Haamstede.

De samenwerkingsgemeente van de Chr. Geref. Kerk/Ned. Geref. Kerk te Arnhem ontving in de persoon van ds. C.C. Koolsbergen (NGK) een tweede predikant.

Ds. H.H. Klomp (Nunspeet) vertrok naar Veenendaal-Pniël. Ds. A. van der Westerpolder mocht Dordrecht-centrum verwisselen voor Nieuwkoop. Ds. J. Westerkamp, verbonden met Utrecht-West, nam voor de tweede keer een beroep aan van Urk-Maranatha en is sinds 5 mei met deze gemeente verbonden.

Ds. G. Vos nam zondag 15 mei in de morgendienst afscheid van Assen als gemeentepredikant, maar werd in de avonddienst als zendingspredikant uitgezonden naar Mozambique. Ds. S. Otten is van Rotterdam-zuid naar Assen vertrokken, ds. H.P. Keuter vertrok van IJmuiden naar Winschoten. Drs. J. van 't Spijker, verbonden met Zwijndrecht, is teruggekeerd als zendingspredikant uit Mozambique en is nu predikant van Hoogeveen. Ds. E.J. van der Linde te Almelo dient nu de samenwerkingsgemeente Rotterdam-Alexanderpolder. Ds. M. Hogenbirk vertrok uit Veenendaal en is zondag 28 augustus bevestigd als predikant in Gorinchem.

Ds. A.P. van Langevelde deed dit jaar doctoraal examen aan de KTUU met de scriptie 'Dominee worden? Een pastoraal-psychologisch onderzoek naar mogelijkheden voor een doelgerichte screening van kandidaten voor de predikantsopleiding aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn.' Hij nam het beroep aan van Zoetermeer.

Ds. H. Jonkman te Zutphen heeft het beroep van Dordrecht aangenomen en ds. J. Nutma te Surhuisterveen nam het beroep van Apeldoorn-Oost aan. Ds. A. Stehouwer rondde zijn opdracht om bijstand te verlenen in de prediking en pastoraat in Zuidland af. Evangelist Theo Visser van Rotterdam-Charlois (ICF) zal als bijzonder dienaar des Woords op grond van art. 4.6 KO worden bevestigd, waardoor hij het Woord van God mag verkondigen en ook de sacramenten van doop en avondmaal mag bedienen.

In dit verband mag ook de advertentie van 's-Gravendeel om in de aanstaande vacature te voorzien worden genoemd. De kerkenraad nodigde predikanten en kandidaten uit om met het oog op een verkennende fase contact op te nemen. Een tot nu toe niet zo gebruikelijke weg in ons kerkelijk leven, omdat het betrekkelijk klein en overzichtelijk is. Of dit initiatief dan ook navolging krijgt is nog een punt van discussie.

Overigens, er zijn voor een aantal dienaar en des Woords niet zoveel mogelijkheden in onze kerken om aan te geven dat men graag een wissel zou maken en dat men bereid is een beroep in overweging te nemen. Gelet daarop biedt deze advertentie wederzijds de mogelijkheid tot informatie. Maar welke weg door een kerkenraad ook gekozen wordt, gebed om Gods leiding, zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid blijven kernwoorden in het beroepingswerk.

Zieke predikanten

De situatie van ds. J. Plantinga, emeritus-predikant van Groningen, gaat steeds verder achteruit. Ook ds. H. van Mulligen, emeritus-predikant van Utrecht-Centrum, was ernstig ziek. Inmiddels is bekend geworden dat ds. van Mulligen is heengegaan. Aan zijn leven en werken zal aandacht worden gegeven in een In Memoriam dat volgt in het Jaarboek van 2007.

Emeritaat

Enige predikanten mochten hun actieve werk in dienst van de kerken afronden en ontvingen eervol emeritaat. In 2005 gingen ds. J.J. Manni te Rotterdam-Centrum, ds. P. den Butter te Middelhar nis en ds. R. van Beek te Eemdijk met emeritaat. Emeritaat werd verleend aan ds. J. van Mulligen te 's Gravenhage-Zuid, ds. P. Roos te

Damwoude en ds. B de Romph te Noor deloos. Ds. H.J.Th. V elema moest noodgedwongen vanwege ziekte zijn arbeid in Zierikzee afr onden en ontving per 1 januari 2006 eervol emeritaat.

Losmaking

De classis Zwolle besloot tot losmaking van Genemuiden voor ds. J. Bos, welke opnieuw beroepbaar werd gesteld. Ds. D.P. Verdouw werd losgemaakt van de kerk van Hengelo. Voor hem loopt een aanvraag tot emeritaatsverlening.

Afzetting

De classis Goes besloot in december tot ontzetting uit het ambt voor drs. M.C. Mulder te Goes.

Overleden

Twee broeders predikanten die al enige jaren met emeritaat waren ontsliepen in de Here.

Op 14 januari overleed in de leeftijd van 81 jaar prof.dr. M. Boertien, jarenlang Israël-predikant en emerituspredikant van Groningen.

Op 18 april overleed in de leeftijd van 74 jaar ds. J.J. de Jonge, emeritus-predikant van Zwolle, naast gemeente-predikant vooral bekend als voor malig dovenpastor. In een apart In memoriam zal in dit jaarboek aandacht worden besteed aan hun leven en werk.

Statistieken

Een grote winst, maar toch een klein verlies.

Zo zijn de cijfers van de statistieken te duiden. De grote winst zit 'm in de toename van het aantal kerken met één: de gemeente van Urk-Ichthuskerk, die overkwam uit het verband van de Gereformeerde Kerken met in totaal 1091 leden. Zonder die overkomst zou het verlies van het aantal leden in 2005 'slechts' tien geweest zijn.

Naast de classis Zwolle, met een groei van 10%, kennen ook de classes Groningen, Hoogeveen, Haarlem en Dordrecht een groei met respectievelijk 2,4%, 1,1%, 0,75% en 0,05%. De overige acht classes lijden verlies, variërend van 0,02% tot ruim 2%.

Per Particuliere Synode bekeken, groeit alleen de Particuliere Synode van het Noorden.

Bekijken we de cijfers nog even wat nauwkeuriger, uitgesplitst naar doop- en belijdende leden, dan is de winst wat de doopleden betreft 202, maar Urk-Ichthuskerk kwam over met 532 doopleden! We hebben dus, zonder die overkomst, 330 doopleden minder dan een jaar geleden. Het aantal belijdende leden zit in de plus: 879; minus Urk-Ichthuskerk (559) zijn dat er 320.

Wie het precies wil weten, want er zijn ook kinderen gedoopt (1009), er hebben ook jongeren belijdenis van het geloof afgelegd (883), die kan terecht bij de mutatieoverzichten.

En dan natuurlijk de trieste balans bij de doopleden van het 'uit geen kerk komen' tegenover het 'naar geen kerk' gaan of 'uitgeschr even/afgevoerd' worden: 34 tegenover 407, dat is 1 : 12. Bij de belijdende leden is die balans iets minder ongunstig: 1 : 3,25. Tegenover vier personen die belijdenis doen, terwijl zij in hun jeugd niet gedoopt waren, staan 13 belijdende leden, die de wereld ingaan.

Wat het grensverkeer met andere kerken betreft is er in 2005 een positief saldo; uiteraard, als er een hele gemeente van bijna 1100 zielen binnenkomt. Zonder Urk-Ichthuskerk is het grensverkeer met andere kerken wat de doopleden betreft nagevoeg in balans: 8 doopleden meer vertrokken naar andere kerken of groepen dan er

binnenkwamen; bij de belijdende leden slaat de balans door naar de kant van de 'binnenkomers': 156 (ook weer zonder Urk-Ichthuskerk).

Natuurlijk kijken we nog even, uit welke kerken meer leden overkomen dan ernaar vertrekken; en andersom.

Er komen meer leden uit de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken (vrijg.), de Gereformeerde Gemeenten en diverse Oud-gereformeerde groeperingen dan er leden naar toe gaan. Dit geldt zowel voor doopleden als voor belijdende leden, al kan men zien dat de percentages verschillen.

Een negatief saldo aan onze kant levert het grensverkeer op met de Protestantse Kerk Nederland (dat komt voor rekening van de doopleden; wat de belijdende leden betreft is er een evenwicht) en de Hersteld Hervormde Kerk. Het negatieve saldo komt voornamelijk door de overgangen naar Baptistengemeenten en Evangelische groeperingen. Binnenkomst en vertrek laten een verhouding zien van 1 : 7.

Al met al dus een winst van 1081 leden, maar het aantal predikanten daalde wel! Twee broeders werden bevestigd tot predikant en twee zendelingen werden (weer) gemeentepredikant, maar daar staat tegenover, dat twee broeders geen predikant meer zijn in de Christelijke Gereformeerde Kerken en niet minder dan zeven broeders met emeritaat gingen.

De bijna 75.000 leden moeten nu bearbeid worden door 137 gemeentepredikanten. Waren er geen vacante plaatsen, dan had elke dominee in actieve dienst de zorg voor 546 doopleden en belijdende leden; maar dat is een getal op papier, want er zijn 61 vacante plaatsen en er zijn twee gemeenten met meer dan 3.000 zielen, waar drie predikanten staan.

Blijft, als we alles overzien, het gebed niet broodnodig: Uw koninkrijk kome, waar mee we o.a. bidden om de bewaring en de vermeerdering van Christus' kerk?

DEPUTAATSCHAPPEN

Curatorium Theologische Universiteit

De Theologische Universiteit van onze kerken te Apeldoorn wordt bestuurd door het curatorium. In de samenstelling ervan volgden enige wijzigingen, als gevolg van nieuwe benoemingen door de paratculiere synoden. Dr. B. Loonstra trad tijdelijk terug uit het curatorium na de commotie die de tijdelijke uitgave van zijn boek 'Hij heeft een vriend, Homorelaties in de christelijke gemeente' losmaakte.

Het curatorium maakt dankbaar melding van alle wetenschappelijk werk, dat verricht wordt in het perspectief van het werken in Gods Koninkrijk, waarbij de studenten op duidelijke wijze voorbereid worden op hun taak.

Hoogleraren en docenten

Een vreugdevol moment voor alle betrokkenen was het toen dr. A. Baars 10 februari werd geïnstalleerd als hoogleraar voor de diaconologische vakken in en de volgende dag inaugureerde met de rede 'De Schrift, de school en de spiegel: enkele homiletische inzichten van Johannes Calvijn'.

Prof.dr.s. J.A. Meijer, gastdocent in Apeldoorn voor oud-christelijk Latijn, beëindigde in september zijn werkzaamheden aan de universiteit. Zijn arbeid werd zeer gewaardeerd.

Dat gold ook voor het werk van drs. G.J. van 't Spijker, die als docent nieuwtestamenteisch Grieks aan de universiteit verbonden was. In hun plaats werd mevvr. J. Oosterhuis-den Otter benoemd, zowel voor Apeldoorn als voor de universiteit van de Geref. Kerken (vrijg.) te Kampen. Per 1 augustus trad mevvr. drs. M. Bakker in dienst als beleidsmedewerker onderwijs. Gezien de leeftijd van de logopediste, mevvr. D.M.

van Hulzen-Schipper, is in september een procedure gestart om te voorzien in haar opvolging.

AIO's

Er konden drie AIO's benoemd worden: drs. A. Versluis (Oude Testament), drs. D. Hoolwerf (kerkgeschiedenis) en drs. D. Timmerman (kerkgeschiedenis).

Opening van het academisch jaar

Bij de opening van het academisch jaar op maandag 12 september sprak prof. dr. H.J. Selderhuis over: 'Kerk aan het kruis - de ecclesiologie van Heinrich Bullinger'.

Studenten

Voor het nieuwe academiejaar 2005-2006 lieten zich achttien nieuwe studenten inschrijven, een verheugend groot aantal. Op 1 december 2005 stonden in totaal 102 studenten ingeschreven.

Admissie-examens

In juni vonden de admissie-examens plaats. Vier studenten werden toegelaten, de broeders. W. de Bruin te Nunspeet, W.A. Capellen te Nunspeet, S. Post te Utrecht en W.-C. van Slooten te Broek op Langedijk.

Doctoraal II-examens en beroepbaarstelling

In juni 2005 werden na het afsluitende doctoraal II-examen de studenten R. Bikker en A.J. van der Toorn beroepbaar gesteld. Zij namen het beroep aan van Beverwijk/Westzaan, resp. Nieuwe Pekela. In september werd student A. Hoekman beroepbaar gesteld. In december zijn drs. A.G.M. Weststrate en drs. N. Vennik beroepbaar gesteld.

Verlening preekconsent

Student H.J. Vazquez ontving preekconsent.

Promoties

Op 30 juni promoveerde de Koreaanse predikant Tae-Hyeun Park tot doctor in de theologie. Zijn proefschrift had als titel: 'The Sacred Rhetoric of the Holy Spirit. A Study of Puritan Preaching in a Pneumatological Perspective.' De dissertatie beschrijft het werk van de Heilige Geest in de prediking van de Engelse puriteinen.

Thema- en studiedagen

Op 28 en 29 juni werden opnieuw de alumnidagen gehouden: dagen voor oud-studenten die naast bijscholing beogen wederzijdse ervaringen te delen en elkaar te bemoedigen. Het thema luidde: 'Geloof en aanvechting'. In november werden integratiecolleges gegeven met als thema 'Kinder doop en verbond'. Op 28 november werd een studiedag over gemeenteopbouw gehouden met lezingen en workshops.

Samenwerking met 'Kampen-II'

In het kader van de samenwerking met de Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken (vrijg.) werd in september gemeld, dat de opzet van een alternatieve eenjarige masteropleiding in een vergevorderd stadium was. Voor Apeldoorn betreft dit een masteropleiding praktische theologie, die open staat voor eigen studenten en voor hbo-studenten die een vierjarige opleiding kerkelijk werker en/of godsdienstleraar eerste graad achter de rug hebben.

In het kader van de samenwerking volgde ook een cursus post-academisch onder-

wijs door prof.dr. F. van der Pol met als titel: 'Christelijk zelfbeeld in de geschiedenis'.

Apeldoorn in het verband van het hoger onderwijs

Naast de contacten met 'Kampen-II' is ook de accreditatie van de opleiding van de Ned. Geref. Kerken door Apeldoorn te noemen. De Landelijke Vergadering van de Ned. Gereformeerde Kerken wilde de inhoudelijke en geestelijke variatie in opleidingen terugdringen. Dat bracht de landelijke vergadering tot het besluit van meer uniformering. Enige vakken zullen nu voor Nederlands-gereformeerde studenten worden verzorgd door docenten van een eigen instituut. Naar de overheid toe betekent dit, dat Apeldoorn nog duidelijker op de kaart staat als theologisch opleidingsinstituut.

Apeldoornse studies en andere publicaties

In de reeks 'Apeldoornse studies' verscheen van de hand van prof.dr. G.C. den Hertog, 'Traditie en ver nieuwing', met een lezing van een studiedag in Apeldoorn over de betekenis van de gereformeerde belijdenis in onze tijd, en een lezing n.a.v. Efeziërs 4:23. Verder schreven de hoogleraren diverse artikelen in kerkelijke en wetenschappelijke periodieken.

Schooldag

Zaterdag 24 september werd opnieuw een Schooldag gehouden. Het thema luidde: 'Gij zult Mijn getuigen zijn'. In de morgenbijeenkomst sprak hier over prof.dr. G.C. den Hertog. In de middagbijeenkomst werkten evangelist br. Th. Visser (ICF Rotter dam) met 'Het evangelie in de modder van de stad' en evangelist br. H. Bor (Gent) 'Een opdracht van de Here' dit thema uit. In een andere zaal voerde br. H. Takken, medewerker van de stichting 'Evangelie en moslims', het woord over 'Getuigen onder mensen die ook in Jezus geloven', gevolgd door een gesprek met twee ex-moslims. Een ander vond plaats in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente ter plaatse, terwijl de kinderen werden opgevangen in het gebouw van de universiteit. Aan de morgenbijeenkomst werkte ook het kinderkoor 'De kinderstem' uit Nunspeet mee. De bibliothecaris, prof. dr. J.W. Maris, mocht uit handen van mevr. W.T.A. van Pelt-Snijders namens het Comité Vrouwenactie Bibliotheek Theologische Universiteit twee cheques ontvangen: één ter waarde van € 45.000 en één ter waarde van € 27.500, voor de aanschaf van boeken en zo mogelijk voor de aanstaande verhuizing van de bibliotheek. De bibliothecaris was zeer ingenomen met het resultaat van het comité.

De uitbouw van de universiteit

Het gebouwencomplex werd uitgebreid. O.a. werd de gemeenschapsruimte verbouwd. In het oude gebouw werd de aula gesloopt om ruimte te creëren voor de bibliotheek. Het nieuwe pand dat tot 2004 aan het Apostolisch Genootschap behoorde, werd meer en meer in gebruik genomen. De nieuwe aula (voorheen kerkzaal) werd voor het eerst gebruikt tijdens de opening van het academisch jaar. Omdat het oude orgel niet meer in de nieuwe ruimte paste, werd in november een ander orgel geplaatst. Het wachten is nu op de toestemming van de gemeente Apeldoorn voor een bovengrondse corridor.

De kwaliteit van het onderwijs

In januari was de visitatiecommissie te gast en ontving ver tegenwoordigingen van de hoogleraren, docenten, studenten, de veld- en alumnicommissie, het curatorium, deputaten-financieel en de kwaliteitsmedewerkers. De bevindingen van de visitatiecommissie worden gemeld aan het NVAO (Nederlands-Vlaams Accreditatie Orgaan), dat op grond daarvan een uitspraak zal doen over de erkenning (en de daaraan verbonden subsidiëring) van 'Apeldoorn' voor de komende zes jaar.

De bevindingen van de visitatiecommissie bleken positief. Op alle ijkpunten van het onderzoek werd 'voldoende' gescoord. Aan enkele kritische kanttekeningen van de commissie zal goede aandacht worden geschonken. Om het een en ander te kunnen realiseren blijft de financiële steun van de kerken voor de universiteit onontbeerlijk.

Deputaten Kerk en Israël

Met dankbaarheid kan over het werk van drs. C.J. Rodenburg worden gerapporteerd. Hij is in Israël aan het werk namens het Centrum voor Israëlstudies (CIS), een samenwerkingsverband van genoemd deputaatschap, de Gereformeerde Zendingsbond (PKN) en de Chr. Hogeschool Ede. Drs. Rodenburg was dit jaar voor een deel met verlof in Nederland.

In januari verscheen een publicatie van het CIS, met als titel: 'Israël, land, volk en staat. Terugblik en perspectief'. Op 30 mei volgde een studiedag over de landbelofte voor Israël, waarbij zowel de politieke implicaties als de bijbels-theologische aspecten werden belicht.

Deputaten buitenlandse zending

Algemeen

De voorzitter van deputaten, drs. J. van Mulligen, zal per 1 januari 2006 zijn taak als voorzitter van deputaten neerleggen. Per 1 augustus 2006 is ook een nieuwe algemeen secretaris nodig. Daarom benoemden deputaten een commissie die de vervulling van deze vacatures moet voorbereiden.

Zendingsterreinen

Er blijft voortdurend zorg rondom de relatie tussen christenen en moslims in Indonesië. Verschillende kerken waren er in het afgelopen jaar op Sulawesi ernstige incidenten, deels ook in het gebied van de Mamasa Toraja kerk (GTM). In januari bezocht de algemeen secretaris deze kerken in aanwezigheid van dr. en mw. Bujs. Tijdens dit bezoek werd vooral aandacht geschonken aan het zendingswerk van de GTM in Bunggu. Ook dit jaar studeerde ds. Abialtar Pappalan aan de Theologische Universiteit in Apeldoorn.

In oktober brachten ds. G. Drayer en drs. C.C. den Hertog een bezoek aan de kerken in het voormalige Venda. Met name werd aandacht geschonken aan de wijze waarop deze kerken financieel ondersteund worden. Deputaten bespraken de mogelijkheid om over te gaan van een systeem van subsidie naar een systeem van projectmatige ondersteuning.

Dezelfde broeders brachten aansluitend, samen met ds. A. Hilbers, een bezoek aan de Gereformeerde Kerk Kwa-Ndebele (GKK) en aan Mukhanyo Theological College (MTC). Met de kerkenraad van de GKK spraken zij over de voortgang van het werk, nu drs. W. van 't Spijker als de laatste zendingswerker zijn taak beëindigd heeft. Met de verschillende betrokkenen van MTC is nagedacht over de toekomstige betrokkenheid van deputaten bij het theologisch onderwijs. Om diezelfde reden had dr. P.J. Buys in mei in Nederland al een overleg met deputaten gevoerd. In de maand november bracht br. H. van der Zwan een bezoek aan Mukhanyo Bijbel School. Hij woonde daar onder meer de conferentie bij. Dit project, inder tijd opgestart door ds. M. Rebel, bestaat intussen twintig jaar. In een feestelijke conferentie werd aan de deelnemers een passend insigne uitgereikt.

De brs. M. Kramer en B. de Romph brachten een werkbezoek aan Botswana. Het werk in dit gebied wordt gestaag, zowel wat gemeenteopbouw (ds. J.C. Wessels) als wat vertaalwerk betreft (drs. H. Visser). De eerste eigen predikant, ds. Gaobelwele Ngakayaja, is inmiddels goed ingewerkt.

Eind 2004 repatrieerde de fam. J. van 't Spijker. Hun plaats in Mozambique werd ingenomen door de fam. G. Vos (Assen) die in mei naar Mozambique ver trokken. Op verzoek van deputaten reisde ds. Van 't Spijker naar Mozambique om zijn opvolger in te werken. Onder leiding van br. D. Blijleven verr ezen aan de rand van Mocuba de gebouwen voor de bijbelschool: een lesgebouw , slaapgebouw en een keuken. Het ziet ernaar uit dat deze gebouwen met ingang van 2006 in gebruik genomen kunnen worden. De brs. H. Last en A. van der Zwan bezochten het werk in Mozambique. Zij zagen dat de fam. Vos zich inmiddels een goed beeld van het werkterr ein heeft gevormd en goede voortgang maakt.

Zendingsprojecten

De voorzitter van het Departement van de Zending van de Igreja Evangélica Reformada in Brazilië, ds. Jacques Helder , bezocht in de zomer Nederland. Met hem werd gesproken over de toekomst van de ondersteuning van het zendingswerk in Curitiba.

De fam. B. van den Toren repatrieerde vanuit Bangui (Centraal Afrikaanse Republiek). Dr. van den Toren werd kort daarna benoemd als docent Missiologie aan het Oxford College in Cambridge. Op afstand blijft dr. Van den Toren in een deeltijdfunctie promotiestudenten aan de FATEB in Bangui begeleiden.

Vanuit het Noorden van Siberië kwam evangelist Oleg Ljubitsch naar Nederland. In verschillende kerken vertelde hij over het zendingswerk in Taimir. Het blijft volgen het werk van ds. Van der Maarl onder de buitenlandse studenten te begeleiden.

Deputaten waren aanwezig op de jaarvergadering van IFES-BIS (Board of International Students) die het werk van ds. Van der Maarl begeleiden. Er wordt getuigd van zegen op dit werk.

Ook in het afgelopen kalenderjaar wisselde het aantal missionair -diaconale werkers. Het aantal blijft gestaag groeien. Via het blad Doorgeven wordt geprobeerd indrukken van dit zendingswerk voor het voetlicht te brengen.

Deputaten Evangelisatie

Met dankbaarheid werd kennisgenomen van het vele werk in de plaatselijke kerken en dat werd ook gestimuleerd.

In het afgelopen jaar hielden deputaten evangelisatie zich vooral bezig met vragen rond de structuur van het deputaatschap, het (financiële) beleid inzake subsidiering van evangelisatie-projecten en de opvolging van 0,5 fte van dr. Stefan Paas. Ook bezonnen zij zich op het thema 'gemeentestichting'.

Om de structuur te optimaliseren werkt het deputaatschap in clusters (commissies) die een eigen verantwoordelijkheid dragen, maar die zich wel verantwoorden voor het hele deputaatschap.

Het is de bedoeling om nieuwe evangelisatieprojecten niet langer langdurige financiële steun te verlenen, maar deze met een startkapitaal voor drie jaar te steunen. De hoop leeft dat gemeenten ook zelf meer willen bijdragen in de kosten en inventief zullen zijn in het verwerven van andere fondsen, zo mogelijk ook van andere gemeenten (op afstand) met wie men een project kan delen.

Dr. Stefan Paas, evangelisatieconsulent, is ook benoemd als missionair opbouwwerker in Amsterdam. Deputaten hopen begin 2006 een nieuwe consulent aan te stellen (0,5fte) die zich met name zal richten op het bijstaan van de kerken in het noorden van het land en zal proberen jongeren te betrekken bij het evangelisatiewerk.

In augustus is een bezinningsvergadering geweest waarbij mensen vanuit Almere, Amsterdam en Utrecht hebben laten zien wat hun werkwijze is om nieuwe gemeenten te stichten. Bram Dingemans en Stefan Paas dienden met lezingen om de noodzaak, wenselijkheid en mogelijkheden te laten zien.

Op veel plaatsen in Nederland is een duidelijk groeiend besef van de missionaire verantwoordelijkheid van de plaatselijke gemeenten. Er worden ook nieuwe gemeenten gesticht. Het werk in Haarlem-Schalkwijk onder leiding van br. Dick van den Boogaart vindt goede vooruitgang. Verder is er een herstart van de gemeenten Zaandam en Amsterdam-Noord. De positieve ontwikkelingen in de kerk van Rotterdam-Charlois (ICF) en het afscheid van br. D.B. van Noord zijn al eerder in dit overzicht genoemd.

Deputaten Radio- en televisiediensten

Twee keer was er een televisiedienst: zondag 17 april werd een uitzending verzorgd vanuit Carambel, waarin ds. B.A.T. Witzier voorging. De tweede dienst werd op zondag 4 september uitgezonden met als voorganger dovenpastor ds. A. Dingemanse. Daarnaast werkten tal van predikanten mee aan een radiodienst: ds. P. Roos ging voor in de radiodienst op zondag 9 januari vanuit Damwoude. Ds. A. Jansen ging voor op zondag 13 februari in de radiodienst vanuit Aalsmeer. Ds. A. Wagenaar ging voor in de radiodienst op Biddag vanuit Aalten. Zondag 10 april leidde ds. C.A. den Hertog de radiodienst vanuit Apeldoorn, ds. M.J. Oosting leidde de dienst op de radio op zondag 29 mei. Ds. A. van Ek leidde de dienst op zondag 10 juli vanuit Spijkenisse. Zondag 28 augustus leidde ds. G.P. M. van der Linden te Dokkum een radiodienst. Prof.dr. G.C. den Hertog ging voor in de radiodienst in Apeldoorn op zondag 9 okt. Zondag 13 november was er een radiodienst met ds. A. Brons vanuit Kampen. Op zondag 18 december ging ds. J.G. Schenau voor in een radiodienst vanuit Leiden.

Het vermelden waard is ook, dat de organisatie Zendtijd voor Kerken, een samenwerkingsverband waarin ook onze kerken participeren, in september 10 jaar bestond. Berekend is dat in de afgelopen jaren ongeveer 13 miljoen mensen een kerkdienst via ZvK hebben gehoord of gezien.

Deputaten Geestelijke verzorging van de militairen

Deputaten melden de start van een nieuwe website onder de naam www.kerkenmilitair.nl, waarop de nodige informatie over hun werk te vinden is.

Op vrijdag 7 en zaterdag 8 oktober vond in Elspeet een conferentie plaats van deputaten samen met deputaten van de Gereformeerde Kerken (vrijg.) en de Nederlands Gereformeerde Kerken en de meeste krijgsmachtspredikanten. Inleider was prof. dr. G.C. den Hertog, die sprak over het thema 'Recht en Gerechtigheid'. Ook het onderwerp 'Vervreemding' kwam uitvoerig op deze conferentie ter sprake, gelet op een zekere mate van vervreemding die krijgsmachtspredikanten ervaren ten opzichte van hun achterban en/of thuisgemeente. Gelet op hun specifieke taakstelling zijn de krijgsmachtspredikanten eerder gericht op en bezig met levensvragen (spiritualiteit) en minder met specifieke geloofsvragen. Deputaten stelden vast, dat aan deze vervreemding in de toekomst de nodige aandacht moet worden gegeven.

Deputaten Geestelijke Verzorging van de varenden

Op het terrein van de geestelijke verzorging van de varenden is ds. H. van der Ham samen met twee schippersouderlingen actief. Door bezoeken aan boord wordt aandacht gegeven aan de varenden, hun leefwereld en hun specifieke situatie. Bij niet-christelijke schippers wordt zo mogelijk belangstelling gewekt voor het Christelijk geloof.

In Duitsland worden iedere zondag diensten voor Nederlandse schippers belegd. In Mannheim mag sinds augustus 2005 gebruik gemaakt worden van een prachtig kerkgebouw, de Hafenkirche.

Ook aan zeevarenden wordt pastorale zorg besteed. Sinds maart 2005 is er, één dag per week, een royaal zeemannshuis open aan de Moerdijk, wat daarvoor mogelijkhe-

den biedt. Veel Filippijnen en Russen maken er gebruik van. Deputaten belegden zaterdag 8 oktober een contactdag voor de verbanden in de Kruiswijkhof te Dordrecht, waar drs. I.A. Kole sprak over geloofsopvoeding.

Deputaten Kerkjeugd en onderwijs

In dit jaar verscheen van ds. B.L.C. Aar noudse e.a., 'Jeugdwerk in samenhang'. Het betreft een bezinning en beschrijving van wat de kerk vanuit de doopbelofte, het ja-woord bij de belijdenis en vanuit de Schrift zelf wil over dragen aan de jeugd. Tegelijk biedt het een handreiking voor de inrichting van een jeugdbeleid, waarbij de verschillende activiteiten voor jongeren op elkaar worden afgestemd.

De financiering van de jeugdwerkorganisaties in onze kerken baart deputaten zorg, omdat de overheid in kort te tijd de subsidiekraan voor hun werk heeft dichtgedraaid. Weliswaar heeft de synode besloten om een deel van het extra geld voorlopig te financieren, maar dat betekent wel dat ook de jeugdwerkorganisaties zelf nieuwe wegen moeten vinden om inkomsten te genereren.

Behalve met de jeugdwerkorganisaties binnen onze kerken onderhouden deputaten ook contact met organisaties als Aan de Hand, Christelijke Hogeschool Ede, GemeenteNproject, IFES-Nederland, CSFR en YEK. Het doel daarvan is vooral om het werk van deze organisaties op een effectieve en verantwoorde manier onder de aandacht van de kerken te brengen.

In het bijzonder voor het ontwikkelen van materialen zijn deputaten op zoek gegaan naar adviseurs en ervaringsdeskundigen.

Deputaten Pastoraat in de gezondheidszorg

Deputaten namen afscheid van de voorzitter, br. G. van Brenk, van de penningmeester, br. T. Brand, en van zvr. L. Bikker, die als deputaat ook werkzaam was in de RLG (Recreatie Lichamelijk Gehandicapten). Ter gelegenheid van dit afscheid was een harpiste uitgenodigd, die liederen speelde rondom het thema 'de pastor David'. Voorzitter is nu br. F. Visscher (Goes), de penningen worden beheerd door zvr. A. Valkenburg (Veenendaal) en br. J. Baan zit als deputaat in de werkgroep RLG.

Deputaten hebben in november een begin gemaakt met een nieuwe ronde van bezinningsavonden over het thema: 'Ik heb nog steeds verdriet... mag het?' De eerste avonden zijn goed verlopen. Zvr. A. Valkenburg leidt deze avonden in. Deputaten gaan met deze avonden ook in 2006 verder.

De werkgroep recreatie lichamelijk gehandicapten verzamelde op 5 februari alle vrijwilligers voor een ontmoetingsdag in de Sionskerk te Bennekom. Daar spraken drs. L.B.C. Boot en de heer J.J. van der Knijff over het onderwerp 'Zichtbare en onzichtbare handicaps'. Beide sprekers werden door omstandigheden gedwongen hun leven op een andere manier invulling te geven en moesten leren omgaan met hulp. Door middel van verhalen en vragen trachtten de bezoekers van deze dag zich te verplaatsen in de situatie

Met de boot op bezoek in Huizen

van de gasten in onze vakantieweken.

De werkgroep heeft in 2005 drie vakanties georganiseerd voor broeders en zusters met een lichamelijke handicap, een bootreis door Nederland met de Prins Willem Alexander, in september een vakantieweek in het Roosevelthuis in Doorn en in oktober een jongerenreis naar Vollenhove. Daarmee heeft de werkgroep samen met enthousiaste vrijwilligers weer veel mensen een fijne en ontspannen week kunnen bezorgen.

Deputaten Diaconaat

Wat het werk van deputaten betreft bleken er geen zaken die voor dit overzicht vermeldenswaard waren. Wel kan de dag voor diakenen op 12 november worden genoemd, waarvoor een conferentie in missionair diaconaal centrum De Herberg in Oosterbeek werd georganiseerd naar aanleiding van het thema: Dienstbaar, over de relatie van diaconie en overheid. Op deze dag werd ook wegens pensionering afscheid genomen van diaconaal consulente de heer H.H. (Herman) van Well, die vele jaren lang actief het werk van de diaconieën ondersteunde.

De Wekker

De redactie van 'De Wekker' heeft alle gebruikelijke werk met het oog op een regelmatig verschijning van het kerkblad voor gezet. Het enige te vermelden wapenfeit is de mededeling dat nu geen hoogleraar meer, maar predikant G. van Roekel hoofdredacteur van de Wekker is geworden: voor het eerst sinds menscheugenis, zo wordt in het blad melding.

Deputaten Jaarboek

Hoewel het niet de gewoonte is, dat het deputaatschap, dat verantwoordelijk is voor het Jaarboek, over eigen werkzaamheden schrijft, willen we deze keer het volgende doorgeven: deputaten voor de uitgave van het Jaarboek konden ook dit jaar voldoen aan hun opdracht: het laten verschijnen van het Jaarboek. Dankbaar zijn ze voor de medewerking van velen in de kerken.

Wat deputaten zorgen betreft, is het elk jaar weer afnemend aantal Jaarboeken, dat verkocht wordt. Deputaten doen hun best om deze dalende tendens een halt toe te roepen en hopen van harte, dat deze tendens niet gelijk opgaat met de belangstelling voor het bredere kerkelijk leven.

Deputaatschap Jaarboek bij de drukpers.

Vnr drs. R.W.J. Soeters, ds.

H.J.Th. Velema en

ds. G.P.M. van der Linden.

Daarnaast dhr. A. Boertien van Buijten & Schipperheijn.

Deputaten Kerkorde en kerkrecht

In het jaar 2005 kwamen verschillende vraagstukken vanuit de kerken aan de orde binnen het deputaatschap Kerkorde en kerkrecht. Te denken valt aan vragen over de omgang met overdoop, over het thuis vier en van het Heilig Avondmaal, over de reikwijdte van art. 33 KO (geen rechter zijn in eigen zaak), over de wijze waarop het moderamen van een Parochiale Synode kan worden gevormd, en nog vele andere vragen. Deputaten werden ook regelmatig betrokken bij verdrietige zaken binnen de kerken. Daarin hebben zij naar beste kunnen de kerkrechtelijke lijnen aangegeven, opdat naar alle kanten recht gedaan zou worden.

De Generale Synode gaf het deputaatschap verschillende opdrachten, waaraan gewerkt wordt. Een aantal opdrachten werd toegevoegd: zoals een onderzoek naar de kerkrechtelijke positie van repatriërende predikanten, die niet binnen een reedelijke tijd een beroep ontvangen. Een onderzoek naar de mogelijkheid, dat losgemaakte predikanten voor een bepaalde periode aan een gemeente verbonden kunnen worden. Een definitieve kerkrechtelijke regeling voor gemeenten, die overwegen samen te gaan of samen het beroepingswerk ter hand zullen nemen. Bezinning op de tekst van art. 31 van de Kerkorde, voorzover dit artikel spreekt over het indienen van een revisieverzoek, toegespitst op de vraag wanneer iemand kennis kan nemen van het besluit. Een studieopdracht naar de mogelijkheid om een predikant in deeltijd te beroepen die tevens een werkring heeft die niet verbonden is aan het predikantschap.

Deputaten werken mee aan de voorbereiding van een nieuwe uitgave van de kerkorde in 2006. Op deze wijze kunnen ook de besluiten van de laatste Generale Synoden en de revisie van de kerkorde worden verwerkt.

Deputaten Eenheid Gereformeerde Belijders in Nederland

Deze deputaten beogen wegen te vinden die kunnen leiden tot de eenheid van de kerken van gereformeerde belijdenis in Nederland. Hun taak is het om door middel van contact en overleg alles te doen wat bevorderlijk is voor het proces van onderlinge herkenning en samenwerking. Deputaten hebben in 2005 het gesprek voortgezet met het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond, de deputaten voor Kerkelijke Eenheid van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de commissie voor Eenheid en Verscheidenheid van de Gereformeerde Gemeenten. Ook zijn gesprekken gevoerd met de Commissie voor Contact en Samenwerking van de Nederlands Gereformeerde Kerken. Met het moderamen van de synode van de Hersteld Hervormde Kerk zijn afspraken gemaakt voor een ontmoeting. Het gaat hier om contacten die alle in opdracht van de generale synode worden onderhouden. Deputaten bezochten de generale synode van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in Amersfoort. Deputaten participeren in het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG).

Deputaten Correspondentie met de buitenlandse kerken

Deze deputaten hebben tot taak de contacten met zusterkerken in het buitenland te onderhouden, voornamelijk door het brengen van bezoeken aan hun generaal-synodale vergaderingen.

In 2005 vertegenwoordigden deputaten onze kerken bij de synode van de zusterkerk in Nieuw-Zeeland (RCNZ). Tevens werkten deputaten voorzichtig verder aan het leggen van nader contact met kerken in Oost-Europa. Er werd zelfs een verkennend bezoek gebracht aan de Biserica Evangelica Romana (BER) in Roemenië.

Een belangrijk gebeuren was de vierjaarlijkse vergadering van de ICRC in oktober in Zuid-Afrika (Pretoria). Deputaten waren daar op directe wijze bij betrokken, daar de

secretaris, drs. B. de Graaf, nu voorzitter is van de ICRC. V eerder was prof.dr. J.W. Maris een van de sprekers op de conferentie. Er waren gesprekken met afgevaardigden van de Schotse zusterkerken, die enige jaren geleden een scheuring meemaakten. Die gesprekken hadden zowel in Nederland als tijdens de ICRC plaats. Tot nu toe blijft het moeilijk om hierin effectief te bemiddelen.

Drs. B. de Graaf en prof.dr. J.W. Maris op de ICRC-conferentie

Deputaten Vertegenwoordiging van de kerken

De meest belangwekkende gebeurtenissen waarbij deputaten betrokken waren hadden betrekking op ons koninklijk huis. Voorzitter, ds. J. Westerink, vertegenwoordigde op uitnodiging onze kerken bij de nieuwjaarsreceptie van koningin Beatrix, de doop van prinses Alexia en de afsluiting van het regeringsjubileum van onze vorstin.

Deputaten Financiële Zaken

De deputaten Financiële Zaken doen veel werk achter de schermen, maar dit keer zijn ze ook in de openbaarheid getreden. In opdracht van de Generale Synode lieten ze een folder verschijnen met informatie over de kerkelijke kassen onder de titel: 'Uw jaarlijkse bijdrage van € 50,25, waar komt het terecht?'.

Deputaatschap Eredienst

In 2005 zijn deputaten er edienst druk bezig geweest om een tweetal nieuwe avondmaalsformulieren voor te bereiden. Vlak voor de zomervakantie kwam de uitgave klaar met de drie conceptformulieren die de laatste synode heeft vastgesteld, o.a. voor de doop, die alle kerkenraden inmiddels hebben ontvangen.

Landelijk Kerkelijk Bureau

Het werk van deze deputaten bewoog ook in 2005 zich op het terrein van het inhoudelijk en financieel beheer van het Dienstenbureau. Het gaat bij deze deputaten vooral om de kwaliteit van de facilitaire voorzieningen ten dienste van de bureau houdende deputaatschappen en overige deputaatschappen en commissies aan wie diensten worden verleend.

Deputaten Kerkelijke Archieven

Deputaten kerkelijke archieven hebben een dringend beroep gedaan op de kerken om te helpen verdwenen archiefmateriaal te traceren. Verder melden deputaten de verhuizing van het synodale archief vanaf 1980 tot heden van het Streekarchief Krimpenerwaard in Schoonhoven naar Streekarchief Het Groene Hart in Woerden. Het synodale archief van 1892 tot 1980 bevindt zich nog steeds in het Utr echts Archief in Utrecht. Het Documentatiecentrum beridit zich steeds verder uit met handschriften, preken, knipsels en geluidsbanden in V eenendaal en een collectie foto's in Nieuw-Amsterdam.

Studie deputaten Nieuwe Bijbelvertaling

Deputaten ontvingen namens het Nederlands Bijbelgenootschap een in leer gebonden exemplaar van de NBV. Van de NBV zijn 999 exemplaren en gedrukt die in leer gebonden zijn en voorzien zijn van een nummer. Eén van die exemplaren was bestemd voor onze kerken: nummer 13. Dit bijzonder exemplaar dat deputaten mochten ontvangen is te bezien in de TU te Apeldoorn.

Deputaten hebben als opdracht de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de NBV te onderzoeken, omdat de synode van oordeel was dat de kerken gediend zijn met een gefundeerd oordeel.

Tot nu toe bestudeerden de deputaten een aantal bijbelgedeelten uit het Oude en Nieuwe Testament. Verder is een enquête voor de kerken samengesteld, waar op reacties zijn binnengekomen. Een belangrijke kwestie is vooral het toetsen van de vertaalprincipes. Bij het bestuderen van de verschillende bijbelboeken zijn deze voorvragen van het vertaalwerk van cruciaal belang.

Generaal synodale beroepscommissie Klachten

De Beroepscommissie Klachten heeft als taak zich een oordeel te vormen over beroepsschriften naar aanleiding van een uitspraak of advies van een tweetal klachtencommissies. De ene commissie is de Klachtencommissie inzake misbruik van pastorale en andere kerkelijke gezagsrelaties, de andere is de Klachtencommissie inzake seksuele intimidatie van de Theologische Universiteit Apeldoorn. De beroepsmogelijkheid is beperkt tot de in de regelingen van de klachtencommissies genoemde situaties.

BONDEN

Mannenverenigingen

Op 5 november hield de mannenbond zijn bondsdag. De locatie was dit keer Nunspeet, waar prof. dr. A. Baars een referaat hield over 'Komen tot Christus'. Op de jaarlijkse ledenvergadering in maart sprak br. A. Dingemans over 'Evangelisatie en moslims', een thema dat indringend werd besproken. Enkele verenigingen vierden een bijzonder jubileum: de mannenvereniging van Har derwijk bestond 60 jaar en de mannenvereniging Pro Rege van Amsterdam-Nieuw-West bestond 50 jaar.

Het bestuur ontwikkelde promotiemateriaal om het doel van de mannenvereniging verder onder de aandacht te brengen. De Bond heeft inmiddels een internet-site. Op landelijk niveau werkt de mannenbond al enkele jaren intensief samen met de Bond van Ned. Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag. Gezamenlijk werden themadagen opgezet in de regio's Gooi- en Eemland, Rotterdam, Twente en Veenendaal. Voorzitter van de gezamenlijke commissie is momenteel drs. L.A. den Butter.

De lunchpauze van de mannenbondsdag

Vrouwenverenigingen

Op 24 februari belegde de bond een vergadering in Nijkerk, waarin naast de huishoudelijke zaken drs. J.J. Bakker een lezing hield over het thema 'De christen in het web. Uitdaging en bedreiging van de moderne communicatiemiddelen'. Op 26 april werd de bondsdag in Aalsmeer gehouden. Spreker was ds. P. D.J. Buijs over het thema: 'Kies dan het leven'. Tijdens deze dag werd afscheid genomen van zr. S.C. van Rookhuizen-Steensma, ruim 30 jaar redactiesecretaresse van het blad Contact. Zij

Bijbelstudie cursus BCGV

werd deze dag geridderd door de burgemeester van Ouderkerk aan de Amstel. In november organiseerde de bond op drie plaatsen in het land een bijbelstudie cursus waarin geleerd werd om de Bijbel meditatief te lezen. De cursusleider was ds. N.M. Tramper, predikant van de PKN in Vlaardingen. Verder ging het 'gewone' werk door. De vrouwenverenigingen hielden hun bijbelstudieavonden. De kringen organiseerden hun avonden. Het blad Contact kwam tien keer uit, waarvan twee maal een themanummer.

CGJO

Het jaar 2005 kenmerkte zich door vele jubileumactiviteiten vanwege het 100-jarig jeugdwerk in onze kerken. In januari was er een dank- en lofprijdsdienst waarin ds. Machiel Oppenhuizen ons meenam door de tijd. Het Jeugdbureau CGJO heeft een plek met verantwoording in Gods Koninkrijk. Op een bijzondere manier werd dat duidelijk. Tijdens het feest werd een tweetal mensen in het zonnetje gezet: Nel Kompanje-van der Veer is al 12 1/2 jaar in dienst als administratief medewerker. Bas Molenaar wordt benoemd tot erelid met lovende woorden voor zijn inspanningen in al die jaren jeugdwerk.

Zestig jongeren gaan mee met de jubileumreis "Operatie Endleleni" (Onderweg) naar Kwa-Ndabele in Zuid-Afrika. De enthousiaste groep verzet in drie weken erg veel werk voor MCDIC, een groot AIDS- en hulpverleningsproject verbonden aan Mukhanyo Theological College. Een levenservaring die veel losmaakt bij de jongeren. Het werkmateriaal verschijnt in seizoen 2004-2005 voor het eerst op Cd-rom. Het jaarthema luidt 'Weg van Jezus'. In veel gemeenten wordt er dankbaar gebruik van gemaakt, op themazondagen en op de jeugdzondag. De jeugdwerkadvisers Reinier Sanders (kinderwerk) en André Maliepaard (jongerenwerk) zijn veel in het land om trainingen en cursussen te geven.

De laatste 10 jaar is de CGJO veranderd van een bond naar een Jeugdbureau met als insteek: breed kerkelijk jeugdwerk voor alle jongeren van 0-25 jaar. Om deze move kracht bij te zetten veranderde de naam. De betekenis van de letter J van Jongeren wordt Jeugdwerk.

Alle Kerkenraden in de CGJO-achterban zijn gevraagd om deel te nemen aan het participatiemodel met het oog op de dienstverlening aan alle kinderen en jongeren (0-25 jaar). Het participatiemodel vloeit direct voort uit de visie op het jeugdbureau. Het is ook een middel om het ontstane tekort van zo'n € 40.000 per jaar op te vangen door

het wegvallen van de instellingssubsidie en het maar gedeeltelijk opvangen van de kosten door de synode van 2004.

Kids-Prees en ReLoad in IJsselmuiden en Groningen trokken erg veel bezoekers. Het jaarthema was geheel verwerkt in de programma's. Het ReLoad-weekend in samenwerking met het CGJO district Jeugd Oost-Groningen met retraite, bijbelstudie en ontspanning werd door meer dan 120 jongeren uit het Noorden bezocht.

Hulpverlening van CGJO-jongeren in Kwa-Ndbele in Zuid-Afrika

LCJ

In 2005 veranderde er heel wat binnen de organisatie van het LCJ. Na het vertrek van Peter van den Dool benoemde het bestuur Maarten van Middelkoop tot bureau manager en per respectievelijk 1 juli en 1 augustus traden Christa de Kruijf (Har derwijk) en Lia Romeijn (Har dinxveld-Giessendam) voor 50% en 40% in dienst als jeugdwerkadviseurs.

Op 2 april werd in de Veluwehal in Barneveld een jeugdappèl -16 gehouden voor 900 jongeren met als thema: 'Apart t!'. Drs. L.A. den Butter dacht met jongeren na over: 'Hoezo apart?' en prof.dr. W.H. Velema over 'Écht apart!'. Op die dag kon ook de tussenstand gepresenteerd worden van de actie 'Een Plan voor Kazachstan'.

Op 29 oktober volgde het Jeugdappèl +16 in Soest met het thema: 'Opwekking'. Drs. A. van der Zwan, dhr. L.J. van Valen en drs. G. van Roekel, gingen in op de thema's 'Ontwaakt!', 'Opwekkingen in het verleden' en 'Waakt dan'. De landelijke actie voor het project 'Een Plan voor Kazachstan' werd afgesloten met een recordopbrengst van ruim € 117.300,-.

Om het kader te vormen werden zes avonden in februari en maart georganiseerd over de thema's: omgaan met jongeren, problemen bij jongeren en gevoelens van jongeren en vijf avonden in oktober en november volgden met als thema 'Geloven, jouw verantwoordelijkheid...?'

In februari en maart werden er ook Bijbelstudieconferenties naar aanleiding van 'Habakuk' gehouden. Het gelijknamige bijbelboek werd in vijf gedeelten besproken.

Kruispuntconferentie LCJ

Zeskamp op de actiedag LCJ

Op 4 juni was een dag van sport en spel plus een ware supermarkt in Hoevelaken voor de landelijke actie 'Een Plan voor Kazachstan'.

Op 18 juni organiseerde het LCJ een Kruispuntconferentie over het thema 'Ja', wat zeg je ermee? – I. Voor God?, II. Voor de gemeente?.

In november werd de cursus AANpakker voor beginnende -16 leidinggevers gegeven.

Op 16 en 17 december 2005 was er met 14 stelletjes een Kruispuntconferentie over het thema 'Huwelijk en gezinsvorming in 2005'. Gedurende het hele seizoen meer dan 30 regionale Jeugdcontactbijeenkomsten op verschillende plaatsen in het land.

Verder kan nog worden vermeld dat de synode van de Hersteld Hervormde Kerk besloot in gesprek te gaan met de LCJ en de Jeugdbond van de Gereformeerde Gemeenten.

Bond van Zondagsscholen

Het jaar 2005 was voor deze bond een bijzonder jaar. Op 9 juni was het 75 jaar geleden dat de Bond van Chr. Geref. Zondagsscholen werd opgericht met het oog op de toerusting van hen die elke zondag de taak hebben om het Evangelie aan kinderen door te geven. Tijdens de jaarvergadering op 21 mei te Bunschoten werd uitvoerig aandacht aan het jubileum besteed. Deze vergadering had als thema: 'Ik Zal gedenken'. Ds. J. Westerink hield een referaat over het onderwerp: 'Laat de kinderen tot Mij komen'.

Verder was er op deze dag een muzikale omlijsting door zang van de kinderen en het bespelen van verschillende muziekinstrumenten. Ook werd op deze dag de jubileumactie gestart: 'Laat Siberië niet in de kou staan' met als doel geld in te zamelen voor de aanschaf van sneeuwscooters ten behoeve van het evangelisatiewerk en de aanschaf van evangelisatiemateriaal voor kinderen. Met dankbaarheid wordt de voortgang van het plaatselijke werk en het werk in de ringen gemeld.

Bond van Zangverenigingen

Ook in het afgelopen jaar werden verschillende koren opgeheven, vaak als gevolg van de vergrijzing. Daar naast werden ook nieuwe koren opgericht, zodat het ledenaantal ongeveer gelijk bleef.

Tweemaal werd een algemene ledenvergadering gehouden in verband met een wijziging van de Statuten. Dit gebeurde om mogelijk te maken dat ook leden van koren die niet christelijk gereformeerd zijn zitting kunnen nemen in het Bondsbestuur. Als gevolg van een groot aantal koren die vanuit de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) bij de Bond is aangesloten.

Op 1 oktober werd de jaarlijkse Bondsdag op Urk gehouden. De gemengde koren van Damwoude, Naarden, Nunspeet, Opperdoes en Urk verleenden medewerking en daarnaast het kinderkoor uit Nunspeet, een gastkoor uit Enkhuizen en een klein mannenkoor uit Urk. Een fluitensemble uit Urk speelde op panfluit en dwarsfluit. Als een rode draad liep het thema van deze dag, 'Rust vinden in God' door het programma heen. Gezamenlijk voerden de koren het mooie stuk 'O Heer', die onze Vader zijt' uit, onder leiding van de muzikaal adviseur van de Bond, de heer W. van Dijkhuizen. De Bondsdag werd als hoogtepunt in het werk ervaren.

Verder geeft de Bond tweemaal per jaar het blad Snippers uit, daarin kunnen de leden alles lezen wat voor de koren belangrijk is, naast verslagen van jubilea en concerten.

ALGEMENE VERENIGINGEN

Predikanten

Op 23 en 24 mei 2005 werd in één van de zalen van de Br on in Dalfsen de jaarlijkse conferentie van de chr . geref. predikantenvereniging gehouden. Het thema van de conferentie luidde: 'De boodschap van het kruis in een multireligieuze samenleving'. Dr. J. van Eck hield op de eerste dag een inleiding. ' s Middags vond een forumgesprek plaats waaraan drs. A. Rouvoet vanuit de politiek (CU) en drs. C. Rentier vanuit de praktijk (Stichting Evangelie en Moslims) hun bijdrage leverden. Edwin Visser, die voor de Stichting Arabvision in Egypte werkt, heeft ' s avonds verteld over de praktijk van het werken en wonen als christen in een islamitisch land. Op de tweede dag waren evangelist Theo Visser en de heer S. van der Lugt aanwezig om een inleiding te verzorgen over de consequenties van het leven in een multireligieuze samenleving voor het kerk-zijn vandaag.

Forumgesprek op de conferentie

Predikantsvrouwen

De Predikantsvrouwenvereniging organiseerde op 29 september een contactdag. In de morgenvergadering sprak de heer J. van der Steen over het werk van Trans World Radio en in de middagvergadering hield mevrouw Jeanette de Waard een lezing over 'Gastvrijheid in Alkmaar'.

Te gast was mevrouw Berdine van den Toren. Zij liet iets zien van haar werk en vertelde, waarom studiebijbels voor aanstaande predikantsvrouwen in Afrika – een project van de vereniging – zo belangrijk zijn.

Contact emeriti en predikantsweduwen

Het was de tiende contactdag die op 6 april in Bunschoten voor de predikantsweduwen en voor de emeriti-predikanten en hun echtgenotes werd gehouden. Tijdens de morgensamenkomst werden de aanwezigen door dr. Siebrand Wierda bijgepraat over de ontwikkelingen rondom gemeentestichting en gemeenteopbouw in Amsterdam. Het was boeiend om te horen hoe de kerk weer een eigen plaats krijgt in een stad, die nog maar 25000 trouwe kerkgangers telt (3% van de inwoners).

's Middags hield mevrouw de Kruijff uit Har derwijk een causerie over zijn loopbaan als piloot bij de luchtvaart. Voor een christen brengt dit zijn eigen moeilijkheden en mogelijkheden mee.

Regionale Christelijke Gereformeerde Studiekringen

De Vereniging van Regionale Christelijke Gereformeerde Studiekringen hield haar jaarlijkse conferentie op 5 maart te Veenendaal. Het onderwerp was: 'De waarde van het leven, ethische overwegingen vanuit de christelijke en de joodse traditie'. Sprekers waren prof.dr.ir. H. Jochensen en mr.dr. R. Evers. Mede door de weersomstandigheden werd de conferentie slechts zeer matig bezocht.

Van de vijf studiekekringen hielden er enkele bijeenkomsten, met diverse onderwerpen, maar niet alle kringen zijn actief.

COMITÉS, COMMISSIES EN WERKGROEPEN

Landelijk Comité ter voorbereiding van ouderlingen- en diakenenconferenties

Op 2 april werd in Nijkerk door het Comité een voorjaarsconferentie georganiseerd met als thema: Het teken van Jezus' komst. Inleider was dr. D. Visser te Broeksterwoude, die aandacht vroeg voor de tekenen der tijden en inging op tal van vragen inzake het onderwijs over de voleinding der wereld. Het was een boeiende dag met ruimte voor gesprek en ontmoeting.

Er werd in groepjes gediscussieerd.

Vormingscursus

Ongeveer 280 deelnemers gaven zich op voor deze landelijke vormingscursus. Op drie locaties, Apeldoorn, Drachten en Rotterdam/Capelle aan de IJssel (en een enkele keer in Sliedrecht) worden de cursisten negen zaterdagen verwacht. In Goes worden de thema's van de cursus in zes zaterdagen behandeld. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde: prof. dr. A. Baars sprak over de Drie-eenheid, ds. H. Biesma besprak het bijbelboek Ezechiël, drs. C.T. Boerke behandelde het thema De Puriteinen, prof. dr. G.C. den Hertog koos als thema Christenen als zuur desem in een bedreigde samenleving, ds. J. Jonkman Het Hogepriesterschap van Christus (Hebreeën) en prof. dr. H.J. Selderhuis: Kerker echt in onze tijd (Democratie in de kerk?).

In juni 2005 nam mevrouw Klasine Geleynse na 25 jaar afscheid als penningmeester. Ze werd opgevolgd door de heer J.W. Bobeldijk uit Bosch en Duin.

Predikantenstudiekring Calvijn

De Calvijnkkring kwam in 2005 driemaal bijeen.

Op 12 april hield men een vergadering in Veenendaal, waar br. A. Huijgen een inleiding verzorgde over de accommodatieleer van Calvijn. Een boeiende bespreking volgde hierop, waarbij onder meer werd gevraagd of Calvijn uitgaat van de mogelijkheid tot adequate kennis van God. Op 7 juni vond de jaarlijkse vergadering met de dames plaats in hotel 'De Donderberg' te Leersum. Prof. dr. A. Baars diende de kring met een lezing over Calvijns pastoraat in Genève, waarbij hij o.a. betoogde dat het pastoraat niet beperkt moet blijven tot ziekenzorg, maar de totaliteit van het leven aangaat.

In het najaar vonden regionale vergaderingen van de Calvijnkkring plaats. Op vier verschillende locaties in het land kwamen leden in kleine groepen bij elkaar om te spreken over de ambtsleer van Calvijn volgens de Institutie.

Werkgroep Kerk en vrouw

De Landelijke Werkgroep Kerk en Vrouw is in het jaar 2005 tweemaal bijeen geweest voor een landelijke bijeenkomst in de Chr. Geref. Ichtuskerk te Amersfoort.

Op 16 april 2005 was het thema: "De plaats van de vrouw in de Gerejete Toraja Mamasa".

Ds. A. Pappalan uit Indonesië sprak over de rol van de vrouw in de gemeenten in Indonesië. Uitgelicht werd hoe en waar om deze verschillen ten opzichte van de Chr. Geref. Kerken in Nederland.

Op 29 oktober 2005 was de tweede bijeenkomst. Dr. Stefan Paas ging nader in op het thema: "Gastheer en gastvrouw". De inleiding ging over het gastvrij gemeente zijn en vooral over de opdracht van Jezus om het evangelie te verkondigen, waarbij zowel mannen als vrouwen nodig zijn.

Dienstverlening Jongeren Wereldwijd

In het afgelopen jaar gingen twaalf jongelui vol goede moed onder de hoede van de stichting Dienstverlening Jongeren Wereldwijd (DJW) op stap om op 23 verschillende locaties ervaring op te doen. De verschillende groepen trokken naar Brazilië en Frankrijk. Een groep van vier dames trok dit jaar naar Brazilië om daar op verschillende locaties in en rond Carambei klussen uit te voeren. In deze plaats waar nog veel geëmigreerde Nederlanders wonen die nog steeds een relatie met onze kerken onderhouden hielpen ze bij het opknappen van woninkjes en gebouwtjes voor sociale hulpverlening. Daarnaast brachten ze ook bezoeken aan enkele diaconale projecten zoals die door de plaatselijke kerkelijke gemeente georganiseerd worden en deden mee met projecten voor Prozar en voor Escolar. Een groep van acht jongelui hielp in Aix-en-Provence mee met het opknappen van de pastorie en het kerkgebouw. Naast deze groep heeft DJW ook nog meegewerkt aan een kort werkbezoek van veertien jongelui aan 'Bethanie', een vakantiekolonie voor kinderen. Vier ervan bezochten aansluitend de jongerenconferentie Oxyeune.

*Activiteiten van Dienstverlening
Jongeren Wereldwijd*

STICHTINGEN EN OVERIGE ORGANISATIES

Stichting Gereformeerd Jeugdwelzijn

Ook in 2005 bood deze landelijk werkende instelling hulp aan jongeren en hun ouders, o.a. bij problemen in het gezin en opvoedingsproblemen. De SGJ neemt een reëdelijk unieke positie in op het gebied van de hulpverlening, omdat ze werkt vanuit een gereformeerde identiteit en ook rekening houdt met de levensbeschouwelijke achtergrond van hen die zich aanmelden. De SGJ heeft vijf jeugdhuizen: in Amersfoort, Boskoop, Huis ter Heide, Wezep en Zwolle. Daarnaast kent de SGJ ook de verantwoordelijkheid voor twee gezinshuizen in Dordrecht en in Kampen. Veel aandacht vraagt het werven en selecteren van pleeggezinnen, naast het begeleiden van jeugdigen die voor kortere of langere termijn in een pleeggezin moeten worden opgenomen.

Stichting Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk

De Franse Eglises Réformées Evangéliques Indépendantes, waar wij als kerken contact mee onderhouden, proberen getuige te zijn van Gods liefde in de maatschappij waarin zij leven. Zo waren ze in de gelegenheid om dertig Algerijnse weeskinderen een fantastische vakantie in Zuid-Frankrijk aan te bieden. De Algerijnse overheid betaalde de reiskosten en de Franse E.R.E.I.-kerken zorgden voor eten, onderdak, en een programma, waarbij de kinderen elke dag een verhaal uit het evangelie te horen kregen. De gastenverblijven in het Centre Béthanie waarin de Algerijnse kinderen logeerden zijn voor een deel opgeknapt door een groep Nederlandse jongeren onder andere met geld dat door de Stichting Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk kon worden overgemaakt.

Ook andere doeleinden van de Franse kerken werden ondersteund door de stichting, zoals o.a. de evangelisatieprojecten in Bordeaux en in Aix-en-Provence. Verder werd de verbouwing van een kerkje in St. Martial gesteund, een van de kleinere kerken, waar ds. D. Brienan aan verbonden is. Daar naast werd hulp geboden bij een vakantiecentrum voor kinderen uit deze kerken. Daarbij wordt net als in het Centre Béthanie gepoogd om ook kinderen van buiten de kerk te betrekken.

COGG

Het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte hield op 14 april zijn jaarlijkse conferentie in De Aker te Putten. Het thema was belangwekkend genoeg: 'Ik ben vanmorgen al naar de kerk geweest', over de betekenis van de tweede kerkdienst. Prof. dr. G.C. den Hertog sprak over: 'Hoe krijgen we de zondag als feestdag terug?' Prof. dr. W. Verboom sprak over het thema: 'Over de waarde van de leerdienst en de catechismus-preek'.

Gereformeerd Appel

Zaterdag 3 september werd in Amersfoort uitgaand van het Gereformeerd Appel een landelijke gebedssamenkomst voor kerkelijke eenheid gehouden met o.a. dr. J. Dekker, ds. H. Hoksbergen en prof. dr. J.W. Maris.

SamenwerkingsOverleg

In 2005 is de formulering van de doelstelling aangepast. Het gaat nu om het bevorderen van elke vorm van plaatselijke samenwerking tussen Christelijke Gereformeerde kerken, Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en Nederlands Gereformeerde Kerken, het elkaar informeren over de ontwikkelingen aangaande samenwerking en het elkaar adviseren ten aanzien van ontwikkelingen en processen die de samenwerking belemmeren. In de verschillende vergaderingen die ook in 2005 werden gehouden was er veel gelegenheid om deze ontwikkelingen en processen met elkaar te bespreken.

JUBILEA

In 2005 mochten verschillende predikanten met grote dankbaarheid een jubileum vieren. Het is goed om iets te mogen horen van hun betrokkenheid en dienstbaarheid in het kerkelijke leven.

Het is gebruikelijk om in een jaar overzicht aandacht te geven aan het 25-, 40- en 50-jarig jubileum. Toch vermelden we ook enkele andere jubilea, zoals dat van ds. A.J. Otter, die 19 oktober mocht gedenken dat hij 45 jaar predikant was, van prof. dr. L. Floor die op 29 okt. en van prof. dr. W. van 't Spijker die op 5 november beiden mochten gedenken dat ze 55 jaar dienaar des Woords waren. Slechts voor weinigen is het weggelegd om het te mogen beleven 60 of 65 jaar predikant te zijn. Ds. B. van Smeden ontving op 2 september het voorrecht om 60 jaar predikant te zijn. Ds. J.H. Velema mocht op 3 november gedenken 65 jaar predikant te zijn. Hij was bovendien in staat om op 6 november in beide kerken van Nunspeet voor te gaan. Hij hield er twee gedachtenispreken, naar aanleiding van 1 Korinthiërs 1: 21b en naar aanleiding van Jesaja 6: 5-7. Zegene de Here alle genoemde broeders.

We sluiten af met de andere jubilea. De jubilarissen hebben daarbij zelf gegevens aangevraagd en ook de foto's zijn door hen zelf aangeleverd.

De eerste jubilaris die we mogen noemen is **drs. C. Langbroek**: hij herdacht 30 oktober 2005 zijn 50-jarig ambtsjubileum.

Al heel jong groeide in drs. Langbroek het verlangen om dominee te worden. Zijn wortels liggen in IJmuiden, waar hij door de prediking van de plaatselijke predikant, ds. A. Zwiep, de Here leerde kennen. De praktische instelling van zijn vader leidde er toe, dat hij eerst zijn opleiding moest afmaken en zijn elektriciëndiploma moest halen. Daarna ging hij verder op het gymnasium en toen dat volbracht was, ging hij twee jaar naar de VU in Amsterdam om daar theologie te studeren, omdat het curatorium van de Theologische School in Apeldoorn aanvankelijk geen vrijmoedigheid had om hem toe te laten. De visie op doop en wedergeboorte die aan de VU werd gedoctrineerd kon hij echter niet delen en in 1952 werd hij alsnog toegelaten in Apeldoorn.

In 1955 mocht hij als predikant beginnen in Nieuwe-Pekela.

In 1961 verrok hij naar Veenendaal-Bethel. Daar werden twee van zijn kinderen geboren, maar verloor hij in 1964 ook een dochtertje. Haar heengaan opende zijn ogen later om zich van harte in te zetten voor verstandelijk gehandicapte kinderen. Jarenlang was hij betrokken bij het hoofdbestuur van Philadelphia, maar ook gaf hij lezingen en ging hij voor in speciale kerkdiensten. Van 1967-1983 was hij (opnieuw) legerpredikant en in 1983 ging hij met functioneel leeftijdsontslag. Er volgde echter een beroep van de kerk van Drachten, waar hij 12 jaar werkzaam mocht zijn, tot hij op 15 november 1995 met emeritaat ging en zich in Surhuisterveen vestigde. Moeilijke jaren volgden toen kort daarna zijn vrouw, zvr. M.J. Langbroek-t Hart, ernstig ziek werd, tot zij in 2001 overleed. Het leidde ertoe dat hij weer in Veenendaal ging wonen, waar ook zijn dochter woont.

Drs. Langbroek is de Here dankbaar voor alle jaren dat hij mocht staan in het ambt van dienaar des Woords. Voor hem betekent dat staan in het krachtenveld van het Woord van God. Dat wil hij nog steeds: elke zondag mag hij voorgaan en is het zijn verlangen om door middel van een glashelder verkondiging de wonderkracht van dat Woord door te geven met de gaven die hij heeft ontvangen.

De tweede jubilaris die we noemen is **dr. T. Brienen**: ook hij was 50 jaar predikant. Ds. Brienen begon als predikant op 6 november 1955 in de gemeente van Mussel. Daar werkte hij tot 1962, waar na de weg naar Apeldoorn n-Zuid ging. Hier bleef hij tot 1967. Toen kwamen de bijna 10 jaar in de kerk van de stad Groningen, nl. van 1967 tot 1976. De volgende 5 jaar diende hij de gemeente van Kampen en in 1982 werd de gemeente van Gorinchem zijn standplaats. In 1990 volgde de benoeming van hoofddocent aan de Evangelische Hogeschool te Amersfoort, zodat hij predikant met bijzondere opdracht werd van de kerk van Amersfoort. Van 1994 tot 1997 diende hij nog de gemeente van Amsterdam-Nieuw-West, waarna zijn emeritaat intrad. Intussen was hij ook van 1978 tot 1995 docent Liturgiek en Catechetiek aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn.

Hij volgde na zijn kandidaatsexamen de doctoraal studie aan de Theologische Hogeschool der Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en der Gereformeerde Kerken (synodaal) te Kampen en aan de Rijksuniversiteit te Groningen.

Op 31 mei 1974 promoveerde hij aan de Theologische Universiteit te Kampen op de dissertatie over 'De prediking van de Nader Reformatie. Een onderzoek naar het gebruik van de classificatiemethode binnen de prediking van de Nader Reformatie'. Van deze dissertatie verscheen in 1982 een tweede druk.

Dr. Brienen schreef verschillende boeken, artikelen en bijdragen in publicaties op het gebied van de diaconologie, zoals over de prediking, de liturgie en catechese, het pastoraat en het diaconaat. Verder publiceerde hij over het christelijke maatschappelijke werk, de verhouding kerk en Israël, verbond en verkiezing, de betekenis van de Nader Reformatie enz.

Hij bekleedde ook functies binnen verschillende deputaatschappen zoals Deputaten Algemene Diakonale en Maatschappelijke Aangelegenheden, Eredienst, Hulpverlening in binnen- en buitenland, Studiefonds der Theologische Hogeschool, Evangelieverkondiging onder Israël. Hij was verschillende keren afgevaardigd naar de Particuliere Synode van het Noorden, Zuiden en Westen en zeven keer naar de Generale Synode.

Daarnaast draaide hij mee in vele maatschappelijke, onderwijskundige en politieke organisaties met christelijke of gereformeerde grondslag.

Hij wil het werk in onze kerken typeren als boeiend en steeds in ontwikkeling door de jaren heen. God stelde hem naar zijn eigen gaven in staat de veelzijdige diensten met dankbare en toegewijde inzet te vervullen. Het is Gods wonderlijke verkiezing en trouw, dat hij dit alles heeft kunnen doen. De liefde tot zijn Heiland dreef hem daarbij. Hij behartigde ook steeds met kracht de toenadering van kerken van gereformeerd belijden tot elkaar en begeerde de vereniging van allen die eenzelfde Heiland belijden. Dit alles werd in oktober/november 2005 her gedacht onder het thema "God is ons getrouw gebleven!"

Van de predikanten die 40 jaar in het ambt mochten staan noemen we als eerste **ds. J. Van Amstel**. Hij werd onder de prediking van ds. J.G. van Minnen geopend om God te verheerlijken in het ambt van dienaar van het Woord.

Op 28 oktober 1965 werd hij in Middelburg door ds. P. V. op den Velde bevestigd met een indrukwekkende preek over 2 Tim. 2:15. De Koning van de kerk riep hem in 1971 naar Enschede-West, waar hij op 1 jan. 1978 afscheid nam vanwege de roeping naar Ede. Ondanks diverse beroepen mocht hij, tot vreugde van de gemeente en van zijn gezin, tot nu toe in deze gemeente blijven.

Tot veel taken, zowel binnen als buiten onze kerken, wer d hij geroepen. Zo wer d hij o.a. benoemd in het deputaatschap voor het kerklied, in dat voor de Schriftberijmingen en in het deputaatschap kerk en er edienst. Door een besluit van de synode wer d hij betr okken bij de Stichting geestelijk lied gereformeerde gezindte, waar hij meewerkte aan de liedbundel 'Uit aller mond' en aan de drie kinderbundels 'Ook uit de mond der kinder en', waarvoor hij inmiddels tientallen liederen dichtte.

Veel vertrouwen ontving hij van de kerken, o.a. in afvaar dging naar meer dere vergaderingen, in het Curatorium van de Universiteit en in de redactie van 'de Wakker'.

Een grote plaats kreeg hij in het geheel van de gereformeerde gezindte, onder meer uitkomend in zijn werkzaamheden

voor de herziening van de Statenvertaling.

Inmiddels, opnieuw door de wonderlijke leiding van de Heer e in zijn leven, heeft hij veel boeken mogen schrijven, meer dan eens als ver dere uitwerking van zijn medewerking aan jeugdrubrieken in gezinsbladen als 'de Schakel' en de 'GezinsGids'.

Hij verwondert zich over zoveel ontvangen ambtelijke genade. In pastoraat en pr ediking gaat het om onze hoogste Pr ofeet, onze enige Hogepriester en onze eeuwige Koning. Daarom des te meer is zijn ambtelijk werk te typer en met: Hij moet wassen, ik minder worden.

Ook **ds. C. Bos** mocht in 2005 gedenken dat hij 40 jaar in het ambt van dienaar des Woords staat. Gebor en in Maar tensdijk en gedoopt in de kerk van Utrecht-Centrum, ging hij in Zwolle naar het Christelijk Lyceum, afd. gymnasium. Terug in Utrecht begon hij aan de theologische studie aan de R.U., waar hij ook zijn propedeutisch examen deed. V andaar leidde zijn weg naar Apeldoorn, tot hij 11 november 1965 bevestigd wer d tot predikant in zijn eerste gemeente Zuidland-Spijkenisse. In die tijd wer d Spijkenisse als een zelfstandige gemeente geïnstiueerd. Na zes jaar ver trok hij naar Drachten, waar een stormachtige groei wer d meegemaakt. In 1976 wer d de oversteek gemaakt naar Ontario in Canada, naar de kerk van Chatham, waar hij bevestigd wer d door een van de pioniers aan de overkant van de oceaan, ds. J. Tamminga. Na zeven jaar leidde de weg naar het verr e Westen, ongeveer 5000 kilometer van Chatham verwijder d, naar de gemeente van Aldergrove, onder de rook van Vancouver in Brits-Columbia. In 1987 ging de weg terug naar Nederland vanwege het beroep van de grote gemeente Maranatha te Urk. Daar was hij tot precies 1 januari 2003 in actieve dienst.

Tijdens zijn dienst in de Reformed Churches van North-America was hij actief in verscheidene deputaatschappen. Ook wer d er tijdens het verblijf in Aldergrove een tijdje gestudeerd bij prof. J.I. Packer aan het Regent college onder wiens leiding hij onderzoek deed naar de zekerheid van het geloof bij enkele Engels Puriteinen. Aan de Reformatische Hogeschool te Zwolle gaf hij enige tijd les in het vak Exegese Nieuwe Testament. Ook vandaag de dag mag hij nog steeds actief zijn, met name in de laatste tien jar en voor de interkerkelijke stichting 'Kom Over En Help' met het oog op geestelijke opbouwwerk in de Oost-Europese kerken van Bulgarije en de Oekraïne. 'De HEERE heeft mij in al dat heen en weer beweeg over onze planeet steeds weer opnieuw tot het laatste toe heel veel willen ler en, met name in de dienst

van de prediking ook voor mijn eigen geloofsleven. Ik heb dan ook veel ervaren, en ik ervaar dat nog steeds, dat ik heel nadrukkelijk ook voor mezelf sta te preken. Ik mag zelf mee-eten van wat ik bij de Heere vandaan mag doorgeven aan de gemeente.'

In 1980 werden vijf predikanten in het ambt bevestigd. Zij mochten in 2005 hun 25-jarig ambtsjubileum vieren.

De eerste in de rij is **ds. A. Dingemans**, de dovenpastor van Noord-Nederland. Hij was op 11 januari 25 jaar predikant. Ds. Dingemans is als predikant begonnen in de kerk van Arnhem. Daar mocht hij tien jaar werken tot februari 1990. Hij ervoer het als een periode waarin veel mocht worden opgebouwd voor de gemeente na een eerdere scheuring, waarbij een belangrijk deel van de gemeente overging naar de Gereformeerde Gemeenten. Hij was wel bevestigd tot predikant, maar in Arnhem leerde hij het ook te worden. Bijzonder was de ervaring van een jaar legerpredikantschap van medio 1985 - medio 1986. In 1990 vertrok hij naar het noorden. Daar werd hij 9 februari bevestigd als predikant in Assen. Ook hier betrof het een periode van opbouw na een tijd, waarin veel moeilijkheden waren gerezen. Het werd een tijd vol zegen voor de gemeente en voor hem en zijn gezin. Tijdens deze periode raakte hij betrokken bij het deputaatschap Pastoraat in de Gezondheidszorg (1992-1996).

Op 1 augustus 1996 stond de kerk van Assen hem af voor het werk als predikant voor doven naar art. 6 van de Kerkorde. Sinds Arnhem was hij al in aanraking met doven gekomen en ook regelmatig voorgegaan in diensten met doven. Zijn ambtelijke loopbaan als gemeentepredikant heeft hij meer en meer gezien als een door de Heer e God gered gemaakt worden voor het dovenpastoraat. Dat werk doet hij tot nu toe met grote vreugde.

Het predikantschap is voor hem het Woord van God dichtbij mensen brengen via de verkondiging, de catechese en speciaal ook het persoonlijk pastoraat. In de laatste jaren voor namelijk gericht op mensen met hoorproblemen. Zij mogen horen en met de ogen en hij mag het Woord van God doorgeven in zichtbare taal, wat hij als heel bijzonder ervaart. 'Het is heerlijk werk, maar ook een bijzonder zware taak, die alleen vol te houden is als je je persoonlijk groeopen weet door onze Heiland Jezus Christus. Dichtbij Hem blijven is het allerbelangrijkste.'

De tweede jubilaris is **ds. P.J. Kok**. Op 23 januari was het 25 jaar geleden dat hij tot predikant werd bevestigd. Hij werd in 1939 in Har derwijk geboren en toen hij 40 jaar was, werd hij predikant. Voor zijn studie theologie in Utrecht en Apeldoorn werkte hij bij de belastingen op de afdeling registratie en successie. Tijdens deze periode groeide het verlangen om predikant te worden. Op 23 januari 1980 ging deze wens in vervulling, toen hij naast ds. M. Vlietstra als tweede predikant door ds. G. Bilkes bevestigd werd in de kerk van Bunschoten. De tekst voor de bevestiging was 2 Kor. 2:17. Zelf deed hij intriede met 2 Kor. 5:19. De samenwerking met ds. Vlietstra heeft hij als bijzonder harmonieus en bemoedigend ervaren. Na diens vertrek in 1984 stond hij grotendeels alleen voor het werk in deze grote gemeente. Als gevolg van toenemende werkdruk kreeg hij gezondheidsproblemen, waardoor hij in mei 1988 met emeritaat ging. Al spoedig hier na deed de gemeente van Br eda een

beroep op hem om enige hulpdiensten te verlenen, wat hij ongeveer 2 1/2 jaar mocht doen. Vanuit Soest waar hij inmiddels woonde mocht hij naar de liefde van zijn hart de kerken dienen in de W oordverkundiging. Door snel wegvloeiende energie moest hij zich vanaf 2003 tot de morgendiensten beperken. Eind 2004 was de accu helemaal leeg en zag hij zich genoodzaakt met het voorgaan in de diensten te stoppen. Op deze moeilijke beslissing heeft God hem echter eenswillendheid en vrede gegeven. Terugkijkend op 25 jaar ambtelijke dienst is het hem 'een wonder dat de Heere hem al die tijd heeft willen gebruiken, gedragen en bekwaamd. Daar naast mag hij gedurig instemmen met de woorden van de apostel Paulus: Doch door de genade Gods ben ik, wat ik ben; en zijn genade die aan mij bewezen is, is niet ijdel geweest...'

Op 1 februari 2005 was het 25 jaar geleden dat **ds. D. Quant** 25 jaar in het ambt van predikant bezig mocht zijn. Aanvankelijk leek het erop dat hij gelet op zijn studie leraar wiskunde zou worden. Dat werk heeft hij ook gedaan op de scholengemeenschap 'De Amersfoortse Berg' in Amersfoort en op het Myrtuscollege in Apeldoorn. De Here wilde hem echter op een andere plek in zijn Koninkrijk inzetten. In 1980 werd hij bevestigd als predikant in Haarlem-Centrum. Daarna volgde in 1985 de kerk van Hoogeveen, in 1992 de kerk van 's-Gravenhage-Rijswijk en vanaf 2001 de kerk van Eindhoven.

Dat ds. Quant altijd bereid georiënteerd geweest is blijkt wel uit de vele maatschappelijke en kerkelijke nevenfuncties waarvoor hij gevraagd werd. In allerlei besturen heeft hij geparticipeerd. Te denken valt o.a. aan zijn betrokkenheid bij het toenmalige bestuur van de hogeschool De Vijverberg, nu bij de raad van toezicht van de Christelijke Hogeschool Ede, aan de Ledenraad van de Besturenraad van het Protestantse Christelijke Onderwijs, of aan de Christelijke Gereformeerde Vereniging voor Jeugdwezijn en de Stichting Gereformeerde Jeugdwezijn. Momenteel is hij ook bestuursvoorzitter van het Instituut voor Reformatie-onderzoek in Apeldoorn.

Ook voor de kerken heeft ds. Quant zijn bestuurlijke gaven mogen inzetten. Hij was o.a. betrokken bij het deputaatschap Kerk en Onderwijs, bij het deputaatschap voor eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland en als zodanig ook betrokken bij het C.O.G.G., waarvan ook enkele jaren als voorzitter. Hij was verder als deputaat betrokken bij de revisie van de kerkorde en maakt sinds 2001 ook deel uit van het deputaatschap kerkrecht en kerkorde. Hij is daar naast ook curator van de Theologische Universiteit, vanaf 1998 als secretaris. Vele malen werd hij afgevaardigd naar de paritculaire synoden en naar de generale synoden, waar hij driemaal in het moderamen werd verkozen: tweemaal als tweede scriba en eenmaal als eerste scriba. Zijn gaven en talenten zijn niet onopgemerkt gebleven, toen hij zoals eerder vermeld rondom Koninginnedag tot ridder in de orde van Oranje-Nassau benoemd werd. Wat zijn dienst in de kerken betreft heeft hij zich nooit thuis gevoeld bij uitersten en is hij altijd uit geweest op samenbinding en vrede.

De vierde jubilaris is **ds. J.P. Boiten**: hij werd 15 februari 1980 in het ambt bevestigd en ook hij mocht in 2005 zijn 25-jarig ambtsjubileum vieren. Ds. Boiten groeide op in Groningen en kende al jong de begeerte om predikant te worden. Na het Willem Lodewijk Gymnasium te hebben doorlopen werd hij via het admmissie-examen toegelaten tot de studie in Apeldoorn. Na de studie werd hij als predikant in de kerk van Schiedam bevestigd door prof. dr. W. H. Velema met de tekst: 'Mijn genade is u genoeg.' Voor ds. Boiten is dat woord gedurende heel zijn ambtelijke dienst richting-

gevend en tot steun geweest.

Tijdens de periode in Schiedam, waar hij met veel liefde mocht arbeiden, heeft hij ook voor de kerken van Rotterdam-West en Spijkenisse via een uitgeleid consulentenschap veel werk mogen verrichten. Daar naast gaf hij een aantal jaren les bij de Pastorale Leergangen te Rotterdam in de vakken Nieuwtestamentisch Grieks en kerkrecht en zette hij zich in voor mensen in nood via de afdeling Nazorg van de Evangelische Omroep.

Van 1982 tot 2001 was hij afgevaardigde in het deputaatschap Evangelieverkondiging onder Israël. Daar is zijn liefde voor Israël geboren en verdiept. Met vreugde was hij hierin werkzaam: een deputaatschap waar elke vergadering een Schriftstudie wordt gehouden. Vele jaren was hij lid van deputaten art. 49 KO voor de P.S. van het zuiden, waarvan geruime tijd als secretaris. In het voorjaar van 1995 volgde hij de roeping naar Sliedrecht-Bethel op. Bevestigd door ds. M.C. Tanis deed hij daar op 30 juni intriede met de woorden uit Col 1: 28. De verkondiging van Christus heeft hem bij zijn zending tot predikant zeer aangesproken. Momenteel is hij curator van de Theologische Universiteit in Apeldoorn. Daarnaast is hij bestuurslid van de VGS en bestuurslid van het Wierburg-college, sinds 1997 als voorzitter.

Verscheidene keren werd hij afgevaardigd naar de Paratculiere Synode, terwijl hij ook acht maal van de Generale Synode deel uitmaakte.

Bij de herdenking van het ambtsjubileum stond Jesaja 61: 1-3 centraal, de tekst waarmee God hem destijds tot het ambt van predikant riep. 'Dankzij het wonder van Gods genade en trouw mag hij als een vreugdebode dienstbaar zijn aan de voortgang van het welbehagen des Heeren. De behartiging van het pastoraat vraagt veel in de grote gemeente waaraan hij is verbonden, maar de Heer e geeft daarvoor de kracht. Door vanuit de geopende Schriften de Christus in Zijn rijkdom te verkondigen voor een arm zondaar hoopt hij de kerken die hem lief zijn, nog verder te mogen dienen.'

Op 18 december gedacht **ds. H. van den Heuvel** zijn 25-jarig ambtsjubileum. Ds. Van den Heuvel is geboren in Bussum, maar geestelijk gevormd in de kerk van Veenendaal-Priël, waar ds. J. Brons destijds predikant was.

In zijn middelbare schooltijd groeide het verlangen predikant te worden en in de jaren van zijn predikantschap heeft de Heer e deze roeping bevestigd in de manier waarop Hij hem gebruikte voor zijn dienst in het midden van de kerken. Na de studie aan de Theologische Hogeschool in Apeldoorn werd hij in 1980 door ds. Brons bevestigd in zijn eerste gemeente Biezelinge. De bevestigingstekst was Lk.1: 17b 'ten einde voor de Heer e een weltoegerust volk te bereiden'. De intriedetekst was Joh.3: 29. In Biezelinge kreeg hij alle ruimte om predikant te worden. Na ruim acht goede jaren in het Zeeuwse land vertrok hij naar Dokkum. In de 'arbeidsintensieve' gemeente Dokkum kon hij zijn predikantschap verder uitbouwen. Na acht en half jaar riep de gemeente Meppel. In de 'turbulente' gemeente Meppel kwam de eerder opgedane ervaring goed van pas. Vanaf 2004 werkt hij in Dordrecht-Zuid. In de 'volop in beweging zijnde' gemeente Dordrecht-Zuid mag hij zijn pastorale ervaring inzetten om met de kerkenraad de gemeente te (bege-)leiden vanuit Gods Woord:

In de loop van de jaren heeft hij deel uitgemaakt van meer-

dere classicale commissies van onderzoek en meer dere keren was hij afgevaardigde naar de Particuliere Synode en Generale Synoden. Ook fungeerde hij als deputaat art.49 in Particuliere Synode van het Noorden. Daarnaast was hij enige jaar en curator van de Theologische Universiteit en lid van het deputaatschap voor de Geestelijke verzorging van de militairen. Momenteel is hij deputaat art.49 in de Particuliere Synode van het Zuiden, lid van het deputaatschap Kerkorde en kerkrecht en van het deputaatschap Eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland. Hij is dankbaar dat de reformatorische traditie een Schriftuurlijke bedding biedt om kerk te zijn in rapport met deze tijd en acht de drieslag Openbaring – geloof – ervaring van principieel belang voor een bijbels antwoord op de grote invloed van onze emotiecultuur. Ds. van de Heuvel voelt zich zeer bevoordelust om veel bestuurlijk werk te hebben mogen doen, al ziet hij het als zijn primaire taak om dienaar van het Woord te zijn. 'Het is een bijzondere ervaring te mogen ervaren dat de Here nog steeds dezelfde God is als 25 jaar geleden. Toen ging je in vertrouwen op Hem aan het werk. Nu mag je nog steeds in afhankelijkheid van Hem je werk doen. Hem alleen zij de dank en eer!'

Slot

Een jaaroverzicht is enerzijds heel boeiend: het zegt iets over wat de kerken en wat mensen in die kerken heeft beziggehouden of heeft bewogen. Wij mogen kennisnemen van vele mooie en bemoedigende aspecten van het samen kerk-zijn in deze tijd, naast ontwikkelingen die zorg geven en uitdagingen die om een antwoord vragen. We beseffen anderzijds, dat vele genoemde zaken ook iets betekelmaken hebben. Vele dingen zullen spoedig vervagen en zijn niet van een dergelijk belang dat het leven van de kerk van Jezus Christus ermee staat of valt. Men kan dan metter tijd hooguit nog spreken van herinneringen aan wat ooit plaatsvond. Het mag nog anders worden beleefd, als we erin opmerken de trouw van de Here God, die ons staande houdt door de overweldigende kracht van zijn Woord. Dan mogen al die kleine gebeurtenissen en momenten in het kerkelijke leven ons verrassen en verdiepen, omdat ze ons herinneren aan Gods trouwe zorg, aan de noodzaak om steeds weer van genade en verzoening te leven en om wakker en waakzaam te zijn met het oog op zijn grote Dag. In dat geloof belijden we:

*Maar wie op 't Woord vertrouwen
dat uitging uit Gods mond,
die kunnen veilig bouwen,
hun huis heeft vast grond.
Des Heren woord maakt vrij
van dienst aan vreemde machten;
In 't Woord herkennen wij
Zijn plannen en gedachten.
Het rijk is ons nabij.*